

СЪДЪРЖАНИЕ

Даниела Асенова – Промени в Наредбата за изчисляване и изплащане на паричните обезщетения и помощи от държавното обществено осигуряване	3
Анализи	
Антоанета Ганчева – Анализ на временната неработоспособност поради общо заболяване, гледане на болен член от семейството, карантина, бременност и раждане в България за 2007 г.	4
Пенсии	
Росинка Георгиева – Промени в Кодекса за социално осигуряване във връзка с ранното пенсиониране	14
Профилактика и рехабилитация	
Румяна Павлова – Влиянието на контрола в посока към намаляване на разходите за социални преференции	16
Евроинтеграция	
България по пътя към Европа.	20
Евгения Табакова – Отпускане, преизчисляване и изплащане на пенсии на бившите гръцки политемигранти	24
Информационни системи	
Марин Калчев – Новото в електронните услуги, предоставяни от НОИ на осигурителите и осигурените	27
Представяме ви	
Пенсионноосигурително дружество “Топлина” АД	29

Бюлетин на Националния
осигурителен институт

Година VII, брой 2, 2008

Редакционна колегия:

Христина Митрева - председател
Валентина Кръстева
Даниела Асенова
Теодора Нончева
Марин Калчев
Йосиф Милошев

Редактор:

Валентина Минчева

Коректор Валентина Минчева
Предпечат Калина Минчева
Печат Печатна база на НОИ
Формат 60 x 90/8
Печатни коли 4

Адрес на редакцията

1303 София,
бул. "Ал. Стамболийски" № 62-64
Тел: 02 926 1010
02 926 1028
web: www.nssi.bg
ISSN 1311 - 9656

ПРОМЕНИ В НАРЕДБАТА ЗА ИЗЧИСЛЯВАНЕ И ИЗПЛАЩАНЕ НА ПАРИЧНИТЕ ОБЕЗЩЕТЕНИЯ И ПОМОЩИ ОТ ДЪРЖАВНОТО ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ

С направените изменения и допълнения в Наредбата за изчисляване и изплащане на паричните обезщетения и помощи от държавното обществено осигуряване (обн. ДВ, бр. 26 от 7.03.2008 г.) се променят сроковете за представяне на необходимите документи и за изплащане на паричните обезщетения и помощи от държавното обществено осигуряване. Променените срокове са свързани със съкращаване на времето за изплащането на паричните обезщетения и помощи.

Въвежда се изискването документите за изплащане на паричните обезщетения и помощи да се представят в териториалните поделения на НОИ, само ако е подадена декларация образец №1 с данните за осигурителния стаж и доход в териториалните дирекции на НАП за съответния месец.

Новият срок за подаване на документите от работодателите, осигурителите и техните клонове и поделения за всеки календарен месец е не по-късно от два дни след деня на изплащането, ако дължимите възнаграждения или части от тях са изплатени. В срок не по-късно от два дни след последния ден на месеца, през който е извършено начисляването, се подават документите и когато възнагражденията са начислени, но не са изплатени. За самоосигуряващите се лица срокът е не по-късно от 11 дни след внасянето на дължимите авансово осигурителни вноски за съответния месец.

Определен е срок от 15 работни дни за изплащане на паричните обезщетения и помощи и за издаване на разпореждане за отказ, когато се установи, че лицето няма право на парично обезщетение или помощ.

С оглед намаляването на срока за изплащане на паричните обезщетения и помощи са променени и сроковете за уведомяване на лицата при липсващи или нередовни документи, за представянето на коригираните и липсващи документи в ТП на НОИ, за подаване на декларация при промяна на банковата сметка и за промяна на обстоятелствата за изплащане на паричните обезщетения:

Изпращането от ТП на НОИ на уведомително писмо с обратна разписка при липсващи или нередовни документи до лицата, които са представили документите, е в срок от 7 работни дни от постъпването им. В същия срок коректните документи трябва отново да бъдат представени в ТП на НОИ.

Декларация при промяна на банковата сметка и декларация за промяна на обстоятелствата, свързани с изплащането на паричните обезщетения се подават в срок от 3 работни дни.

Изменена е ал. 4 на чл. 17 от наредбата, в резултат на което съществено се променя начинът на определяне на нетното възнаграждение. При доплащане или коригиране на изплатено възнаграждение за минал месец нетното възнаграждение за месеца, за който се отнася доплащането или коригирането, се променя. С доплатените или коригирани суми се променя не само брутното възнаграждение (осигурителен доход) за всеки от месеците, а и нетното възнаграждение, отнасящо се за тях.

Съгласно изменението на чл. 24, ал. 1 от наредбата, сумите за дължимите парични обезщетения ще са превеждат по банковите сметки не веднъж, а два пъти седмично. Изплащането на паричните обезщетения по болнични листове, по които временната неработоспособност е за период, обхващащ два месеца, ще се изплащат наведнъж, дори авансово, а не както досега за всеки месец поотделно.

Като съществена промяна в наредбата трябва да се отбележи дадената възможност осигурителите и самоосигуряващите се лица, които имат обособена дейност на територията на ТП на НОИ, различно от "съответното ТП на НОИ" по смисъла на досегашния §1 от Допълнителната разпоредба, да подават документите за изплащане на паричните обезщетения в това ТП на НОИ. За да се извърши промяната, се подава декларация, а промяната се извършва в едномесечен срок от подаването на декларацията в ТП на НОИ, на чиято територия се извършва обособената дейност.

В приложенията към наредбата могат да се впишат данни за мобилен телефон и електронен адрес в интернет. Данните ще служат за уведомяване на лицата, които желаят, с SMS през мобилен оператор или с писмо по интернет за датата и размера на преведената сума за парично обезщетение или помощ.

Даниела Асенова,
главен директор на Главна дирекция
"Осигурителни вноски и краткосрочно осигуряване"

АНАЛИЗ НА ВРЕМЕННАТА НЕРАБОТОСПОСОБНОСТ ПОРАДИ ОБЩО ЗАБОЛЯВАНЕ, ГЛЕДАНЕ НА БОЛЕН ЧЛЕН ОТ СЕМЕЙСТВОТО, КАРАНТИНА, БРЕМЕННОСТ И РАЖДАНЕ В БЪЛГАРИЯ ЗА 2007 Г.

Антоанета Ганчева,
началник-отдел “Статистика, актюерски анализи и прогнози” в ГД “Анализ,
планиране и прогнозиране”

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Заболеваемостта с временна неработоспособност е показател за здравословното състояние на активното (работещото) население; съвкупност от честота на заболявания на работещите, възпрепятстващи изпълнението на трудова дейност и имащи обратим преходен характер.

Държавното обществено осигуряване предоставя обезщетения и помощи на заетите осигурени лица в периодите на временна неработоспособност, когато възстановяват здравето си и нямат доходи от трудова дейност.

За настоящия анализ е използвана информацията от Регистъра на осигурените лица на НОИ, съдържаща месечните данни за 2007 г. за:

- ❖ Брой осигурени лица за общо заболяване и майчинство;

- ❖ Брой лица с обезщетения за временна неработоспособност, по пол. Това са случаи на ползвана временна неработоспособност при наличие на:

- общо заболяване;
- злополука – нетрудова;
- изследване поради общо заболяване;
- карантина;
- бременност;
- майчинство;
- трудоустрояване – общо заболяване;
- трудоустрояване – бременност ;

- санаторно-курортно лечение поради общо заболяване;
- придружаване на дете до 3-годишна възраст в болнично заведение;
- придружаване и гледане на дете до 18-годишна възраст;
- придружаване и гледане на болен над 18-годишна възраст.

- ❖ Ползвани дни във временна неработоспособност по пол с продължителност на случаите, разделени в две категории:

- с продължителност от 1 до 7 дни включително;
- с продължителност от 8 до 30 дни включително.

- ❖ Изплатени обезщетения за временна неработоспособност.

С цел извършването на анализ на временната неработоспособност за 2007 г. са използвани статистическите показатели: честота на случаите, честота на дните и средна продължителност на един случай, както и математико-статистически методи с изследване на относителния дял на лицата във временна неработоспособност, структурата по пол на лицата с временна неработоспособност, както и структура на боледувалите по продължителност на случая.

Изчислени са показатели за тежест на случаите с временна неработоспособност, като изразител на загубените работни дни от осигурените лица в

периода на неработоспособност, среднодневно парично обезщетение, изплатено на осигурено лице за периода на временна неработоспособност, както и среден разход за обезщетение на осигурено лице за ползване на временна неработоспособност.

Направено е и сравнение на данните за временната неработоспособност (изчислен е номинален и относителен ръст на изменение на показателите спрямо предходната година) на 2007 спрямо 2006 г. От 2007 г. действат съществени промени в законовата рамка за краткосрочните обезщетения, изплащани от държавното обществено осигуряване – всичките краткосрочни обезщетения и помощи от държавното обществено осигуряване се изчисляват и изплащат от териториалните поделения на Националния осигурителен институт; увеличи се продължителността на получаване на парично обезщетение поради бременност и раждане; дълготрайно безработните лица получиха право на парично обезщетение за

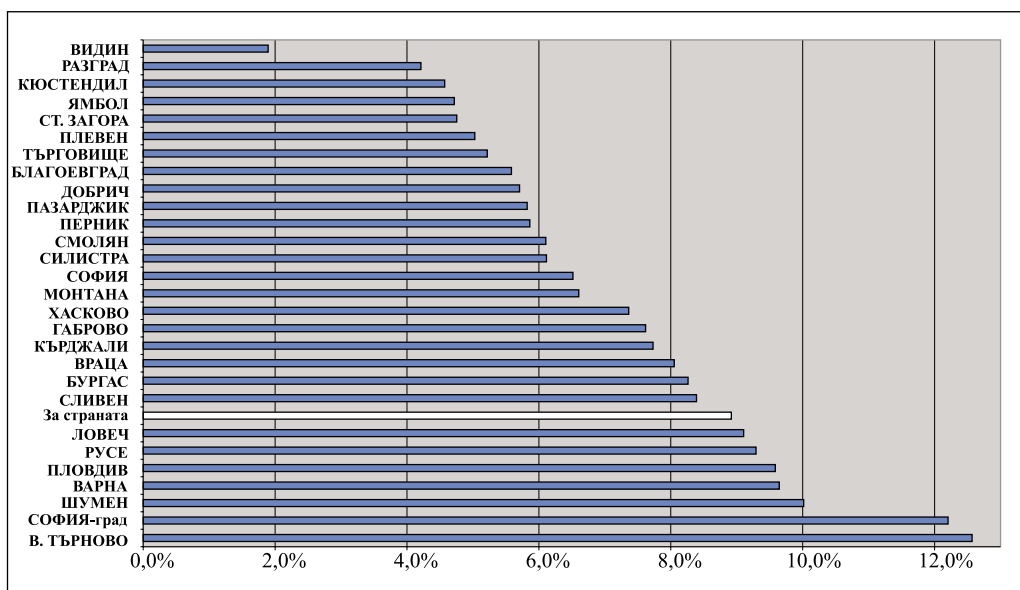
дълготрайна безработица и др.

II. АНАЛИЗ НА ВРЕМЕННАТА НЕРАБОТОСПОСОБНОСТ ПОРАДИ ОБЩО ЗАБОЛЯВАНЕ, ГЛЕДАНЕ НА БОЛЕН ЧЛЕН ОТ СЕМЕЙСТВО, КАРАНТИНА, БРЕМЕННОСТ И РАЖДАНЕ В БЪЛГАРИЯ ЗА 2007 Г.

Средномесечният брой на осигурените лица за общо заболяване и майчинство в България за 2007 г. е **2 725 241**, от които **1 309 872 жени** и **1 415 369 мъже**. За 2006 г. средномесечният брой на осигурените лица е 2 502 084, което определя **положителен относителен ръст на осигурените лица през 2007 спрямо 2006 г. в размер на 8,9%** за страната.

Във всички райони има положително изменение в броя на осигурените лица за общо заболяване и майчинство. Следващата фигура показва тези изменения:

Осигурени лица за общо заболяване и майчинство - изменение 2007 спрямо 2006 г.

Районите с по-значително нарастване на броя на осигурените лица за 2007 г., спрямо предходната година, са:

➤ РУСО-В. Търново – 9927 осигурени лица средномесечно и относителен ръст на нарастване на осигурените лица в размер на 12,6%;

➤ София-град – 90 223 осигурени лица средномесечно и относителен ръст на нарастване на осигурените лица в размер на 12,2%;

➤ РУСО-Шумен – 4906 осигурени лица средномесечно и относителен ръст на нарастване на осигурените лица в размер на 10,0%;

➤ РУСО-Варна – 15 445 осигурени лица средномесечно и относителен ръст на нарастване на осигурените лица в размер на 9,6%;

➤ РУСО-Пловдив – 21 936 осигурени лица средномесечно и относителен ръст на нарастване на осигурените лица в размер на 9,6%;

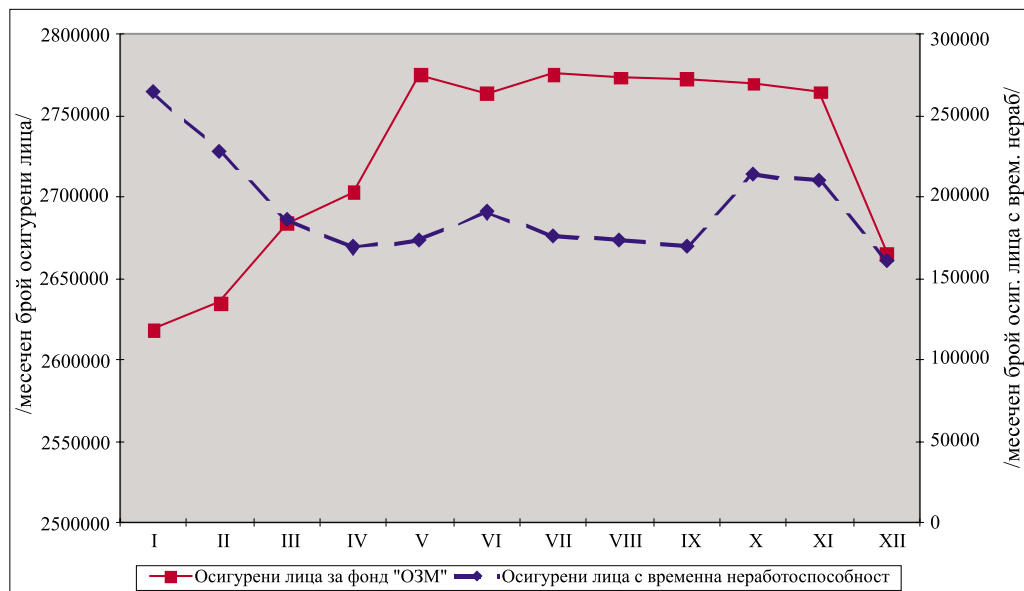
➤ РУСО-Русе – 7197 осигурени лица средномесечно и относителен ръст на нарастване на осигурените лица в размер на 9,3%;

➤ РУСО-Ловеч – 3477 осигурени лица средномесечно и относителен ръст на нарастване на осигурените лица в размер на 9,1%.

Броят на лицата, получили обезщетение за временна неработоспособност за общо заболяване, карантина, гледане на болен член от семейство, бременност и раждане през 2007 г., е **2 318 081**, което съставлява 7,08% от общия годишен брой на осигурените лица.

Следващата графика показва месечния брой на осигурените лица за временна неработоспособност за общо заболяване, карантина, гледане на болен член от семейство, бременност и раждане през 2007 г. и на тези, които са получили обезщетения за временна неработоспособност:

Осигурени лица за фонд "Общо заболяване и майчинство"

За 2006 г. общият брой на лицата, ползвали временна неработоспособност за общо заболяване, бременност и раждане, в страната е 2 619 336. Намалението на общия брой лица във временна неработоспособност през 2007 спрямо 2006 г. определя **отрицателен относителен ръст на лицата във временна неработоспособност в размер на -11,5%**.

Райони с най-висок отрицателен ръст в броя на лицата във временна неработоспособност са:

- РУСО-Видин – отрицателен относителен ръст на лицата във временна неработоспособност в размер на -26,5%;
- РУСО-Ст. Загора – отрицателен относителен ръст на лицата във временна неработоспособност в размер на -22,2%;
- РУСО-Перник – отрицателен относителен ръст на лицата във временна неработоспособност в размер на -21,7%;
- РУСО-Кюстендил – отрицателен относителен ръст на лицата във временна неработоспособност в размер на -20,5%;
- РУСО-Враца – отрицателен относителен ръст на лицата във временна неработоспособност в размер на -20,5%;
- РУСО-Ямбол – отрицателен относителен ръст на лицата във временна неработоспособност в размер на -19,6%;

➤ РУСО-Плевен – отрицателен относителен ръст на лицата във временна неработоспособност в размер на -18,7%.

През 2007 г. броят на жените в страната, ползвали болничен лист за временна неработоспособност за общо заболяване, е **1 564 115**, при 1 651 813 жени за 2006 г. Това определя **отрицателен относителен ръст в броя на жените, ползвали болничен лист през 2007 спрямо 2006 г., в размер на -5,3%**. Незначително нарастване на броя на жените във временна неработоспособност по повод общо заболяване, гледане на болен член от семейство, бременност и раждане има само в област Разград – относителен ръст на нарастване спрямо предходна година в размер на 0,36%; Кърджали – 0,19%; София-град – 0,1% и РУСО-Шумен – 0,1%. Причината се дължи на относително по-високия брой на жените, ползващи отпуск поради бременност и раждане. За всички останали райони в страната има *намаление на жените във временна неработоспособност*. С най-висок отрицателен ръст на жените, ползвали болничен лист за временна неработоспособност за общо заболяване, са:

➤ РУСО-Перник – отрицателен относителен ръст на жените във временна неработоспособност спрямо предходна година в размер на -21,6%;

➤ РУСО-Видин – отрицателен относителен ръст на жените във временна неработоспособност спрямо предходна година в размер на –21,4%;

➤ РУСО-София-окръг – отрицателен относителен ръст на жените във временна неработоспособност спрямо предходна година в размер на –15,5%;

➤ РУСО-Ст. Загора – отрицателен относителен ръст на жените във временна неработоспособност спрямо предходна година в размер на –14,2%;

➤ РУСО-Ямбол – отрицателен относителен ръст на жените във временна неработоспособност спрямо предходна година в размер на –13,9%;

➤ РУСО-Враца – отрицателен относителен ръст на жените във временна неработоспособност спрямо предходна година в размер на –13,7%.

Мъжете, ползвали болничен лист за временна неработоспособност поради общо заболяване през 2007 г., са **753 966** и съответно 967 523 за 2006 г., което определя **отрицателен относителен ръст в броя на мъжете с временна неработоспособност в размер на –22,1%**. За всички райони в страната има значително *намаление в броя на мъжете във временна неработоспособност* – от 35,8% за област Видин до –14,6% за област Хасково. С най-висок отрицателен ръст на мъжете, ползвали болничен лист за временна неработоспособност за общо заболяване, са:

➤ РУСО-Видин – отрицателен относителен ръст на мъжете във временна неработоспособност спрямо предходна година в размер на –35,8%;

➤ РУСО-Кюстендил – отрицателен относителен ръст на мъжете във временна неработоспособност спрямо предходна година в размер на –34,5%;

➤ РУСО-Ст. Загора – отрицателен относителен ръст на мъжете във временна неработоспособност спрямо предходна година в размер на –31,0%;

➤ РУСО-Враца – отрицателен относителен ръст на мъжете във временна неработоспособност спрямо предходна година в размер на –29,2%;

➤ РУСО-Плевен – отрицателен относителен ръст на мъжете във временна неработоспособност спрямо предходна година в размер на –29,1%;

➤ РУСО-Бургас – отрицателен относителен ръст на мъжете във временна неработоспособност спрямо предходна година в размер на –27,3%;

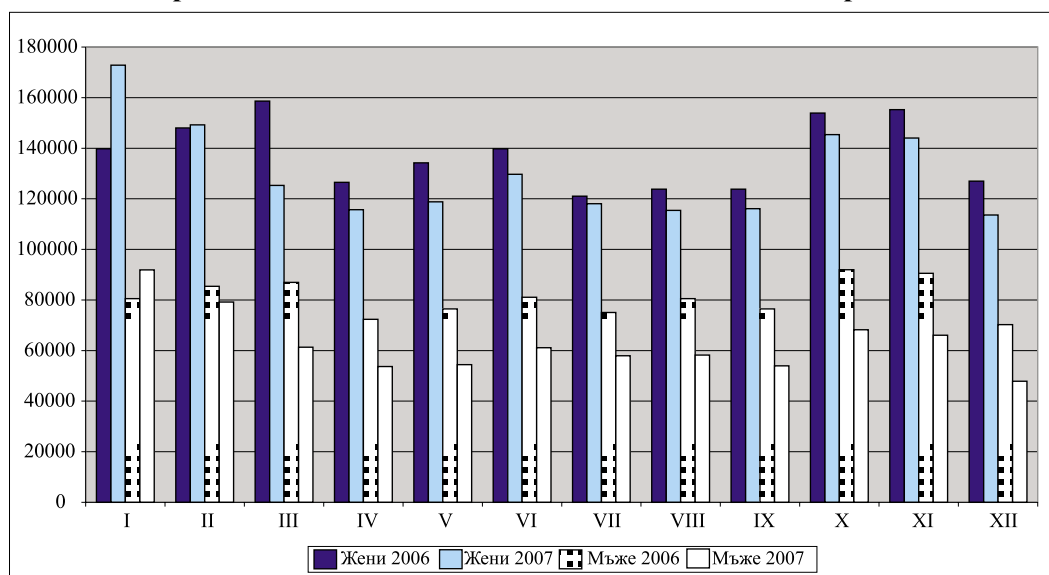
➤ РУСО-Пазарджик – отрицателен относителен ръст на мъжете във временна неработоспособност спрямо предходна година в размер на –27,1%;

➤ РУСО-Ямбол – отрицателен относителен ръст на мъжете във временна неработоспособност спрямо предходна година в размер на –26,7%;

Относителният дял на жените и мъжете във временна неработоспособност за общо заболяване, гледане на болен член от семейство, карантина, бременност и раждане през 2007 г. за страната е **67,5%** жени и **32,5%** мъже.

Месечното разпределение по пол на лицата във временна неработоспособност за 2007 и 2006 г. е представено на следващата фигура:

Месечно разпределение по пол на лицата с временна неработоспособност поради общо заболяване за 2006 и 2007 г. - общо за страната

Коефициентът на честота (Кч), изразяващ броя на лицата с временна неработоспособност на 100 осигурени лица, има *намаление във всички райони на страната* през 2007 спрямо 2006 г. **За 2006 г. Кч е 8,72 и съответно 7,09 за 2007 г.** Общото намаление на показателя Кч в страната е за сметка на по-значителното му намаление при мъжете – с 0,92, и по-слабото намаление на показателя при жените – с 0,72. Кч за жени през 2007 г. е 4,78, а за мъжете е 2,31.

Този показател определя следното:

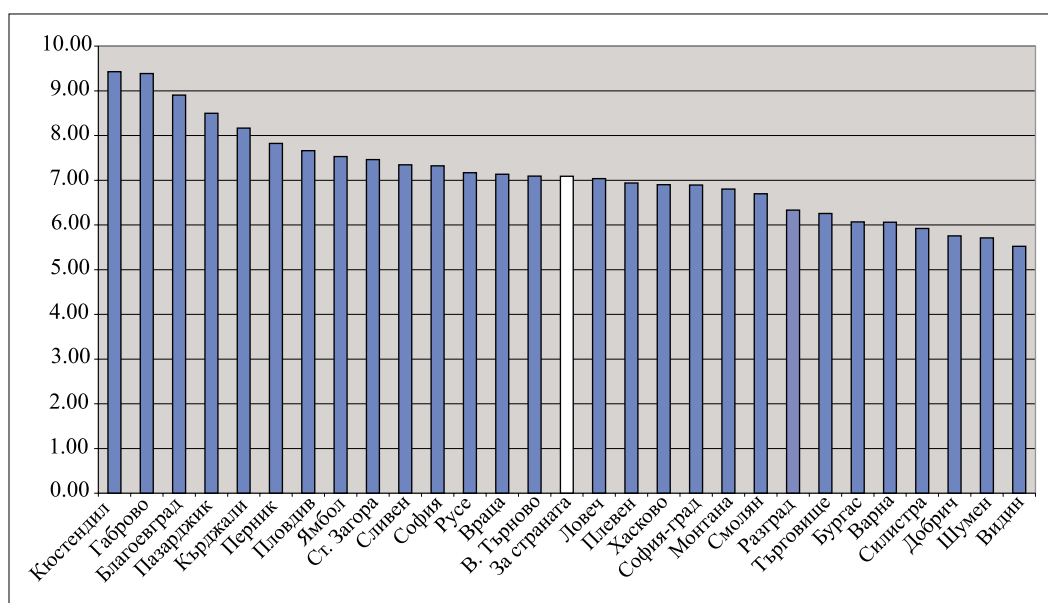
➤ на 100 осигурени жени във фонд “Общо заболяване и майчинство” в страната приблизително **пет** са ползвали болничен лист за временна неработоспособност по повод общо заболяване, гледане

на болен член от семейство, карантина, бременност и раждане през 2007 г.

➤ на 100 осигурени мъже във фонд “Общо заболяване и майчинство” в страната приблизително **двама** са ползвали болничен лист за временна неработоспособност по повод общо заболяване и гледане на болен член от семейство, карантина, бременност и раждане през 2007 г.

В страната през 2007 г. с най-висок Кч са: РУСО-Кюстендил – 9,43, РУСО-Габрово – 9,39, РУСО-Благоевград – 8,90, РУСО-Кърджали – 8,17 и РУСО-Пазарджик – 8,50. Със стойности значително по-ниски от средните за страната са: РУСО-Видин – 5,52, РУСО-Шумен – 5,71, РУСО-Добрич – 5,76 и РУСО-Силистра – 5,92.

Коефициент на честота - 2007 г.

Средно за страната номиналният ръст на показателя Кч за 2007 спрямо 2006 г. е отрицателен и е в размер на -1,64.

В страната през 2007 г. с най-голямо намаление на Кч спрямо 2006 г. са: РУСО-Кюстендил – с

2,97, РУСО-Перник – с 2,75, РУСО-Ст. Загора – с

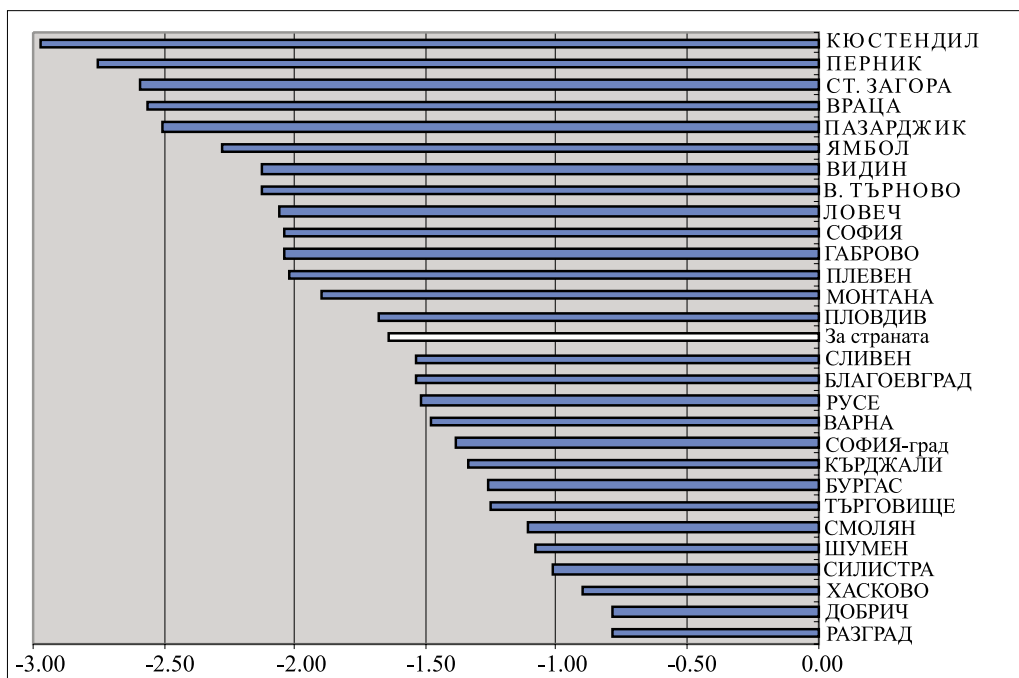
2,59, РУСО-Враца – с 2,56 и РУСО-Пазарджик – с

2,51. С най-малко намаление спрямо 2006 г. са:

РУСО-Добрич – с 0,79, РУСО-Разград – с 0,79,

РУСО-Хасково – с 0,9 и РУСО-Силистра – с 1,02.

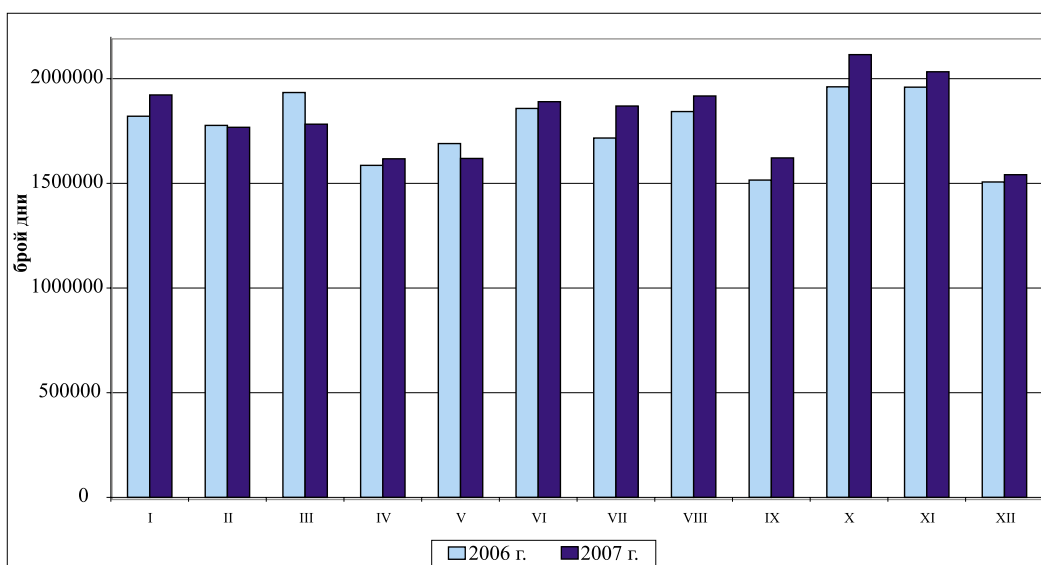
Коефициент на честота - Изменение 2007 спрямо 2006 г.

Общият брой на дните във временна неработоспособност поради общо заболяване, карантина, гледане на болен член от семейство, бременност и раждане през 2006 г., ползвани от осигурените лица в страната, е 21 166 780 дни. През 2007 г. дните във временна неработоспособност се покачват леко и са 21 695 695. Относителният ръст на дните във временна неработоспособност през 2007 спрямо 2006 г. е в размер на 2,5%.

През 2006 г. най-висок брой ползвани дни във временна неработоспособност поради общо заболяване в страната има през месец *март*. За 2007 г., през месец *октомври* са ползвани най-много дни във временна неработоспособност (вероятно основната причина се дължи на отлагането на освобождаване от работа на лицата със сезонна заетост). Месечното разпределение на дните във временна неработоспособност за 2006 и 2007 г. се вижда на следващата фигура:

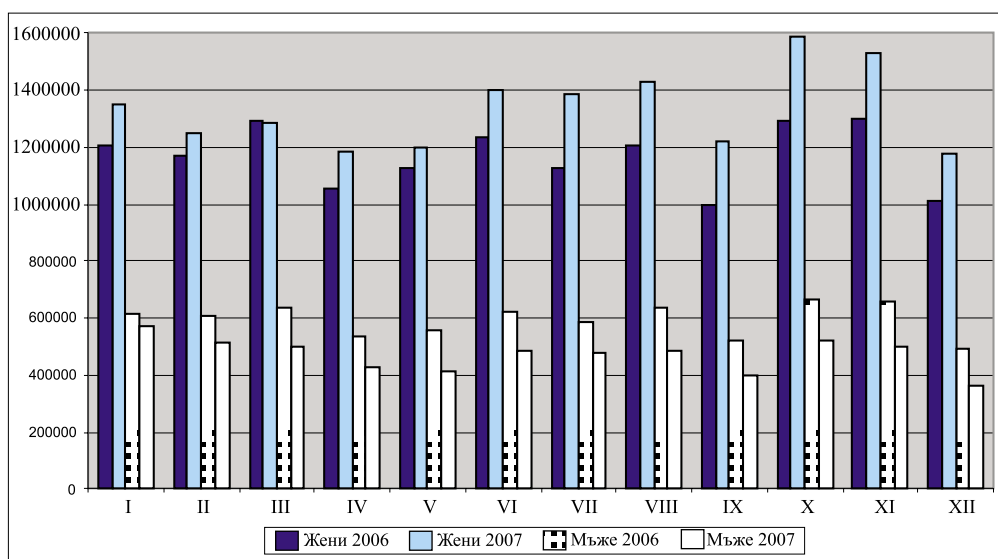
Ползвани дни във временна неработоспособност поради общо заболяване месечно за 2006 г. и 2007 г. - общо за страната

През 2006 г. осигурените жени в страната са ползвали общо 14 023 085 дни във временна неработоспособност поради общо заболяване, гледане на болен член от семейство, бременност и раждане. През 2007 г. броят на дните във временна неработоспособност за жените се е увеличил с 2 001 851, което определя положителен относителен ръст през

2007 спрямо 2006 г. в размер на **14,3%** за жените. *Мъжете в страната са намалили* с 1 472 936 дните във временна неработоспособност поради общо заболяване. През 2007 г. те са ползвали общо 5 670 759 дни. Относителният ръст на дните във временна неработоспособност през 2007 спрямо 2006 г. за мъжете в страната е отрицателен **-20,6%**.

Месечно разпределение по пол на ползваните дни във временна неработоспособност за 2006 и 2007 г.

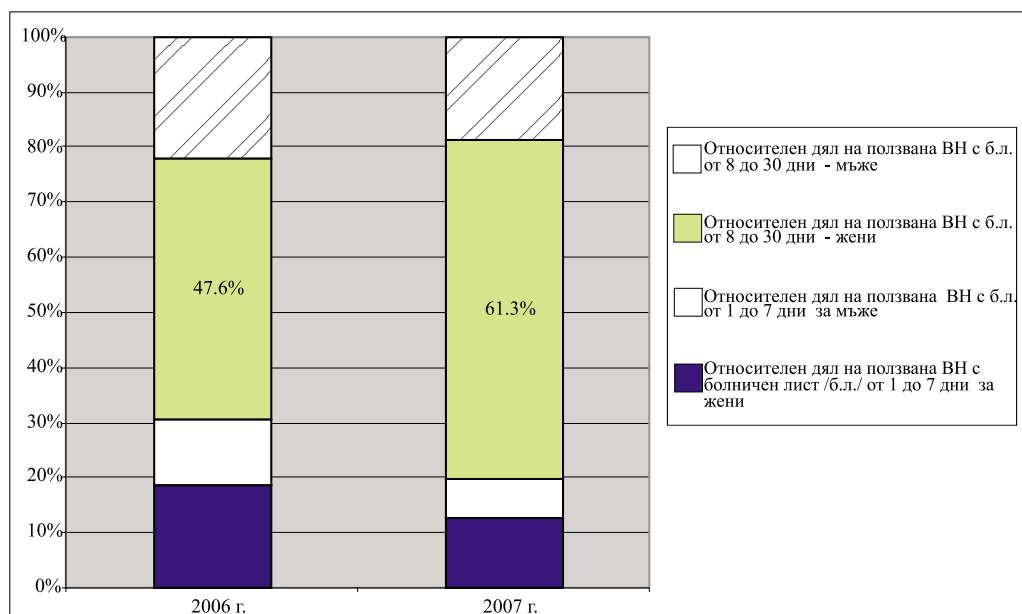
През 2007 г. жените са намалили значително броя на дните във временна неработоспособност поради общо заболяване, ползвани с еднолично издаден болничен лист, имащ продължителност от 1 до 7 дни. Намалението на ползваните дни във временна неработоспособност с такава продължителност за жените е в размер на 1 223 627 дни за 2007 г. спрямо 2006 г., което определя отрицателен ръст в размер на **-31,3%**. *Мъжете в страната също са намалили броя на дните, ползвани с болничен лист, имащ продължителност от 1 до 7 дни.* Намалението на ползваните дни във временна неработоспособност с такава продължителност за мъжете е в размер на 916 193 дни за 2007 спрямо 2006 г., което определя отрицателен ръст в размер на **-36,7%**.

През 2007 г. жените в страната са увеличили с 3 225 478 броя на дните във временна неработос-

пособност, ползвани с болничен лист, имащ продължителност от 8 до 30 дни. Относителният ръст на нарастване на дните във временна неработоспособност, ползвани с такава продължителност на болничния лист, за жените през 2007 спрямо 2006 г. е в размер на **32,0%**. Увеличението се дължи на удължаване срока на временната неработоспособност поради бременност и раждане от 135 на 315 дни. За разлика от жените, мъжете са намалили с 556 743 дните във временна неработоспособност, ползвани с продължителност на болничния лист от 8 до 30 дни, което определя отрицателен относителен ръст в размер на **-11,98%**.

Следващата графика показва изменението на структурата на ползваните дни във временна неработоспособност:

Продължителност на временната неработоспособност по пол

Коефициентът на тежест (Кт), определящ броя на загубените дни във временна неработоспособност на 1000 осигурени лица в страната, е **663,42** за 2007 г., при 704,97 за 2006 г.

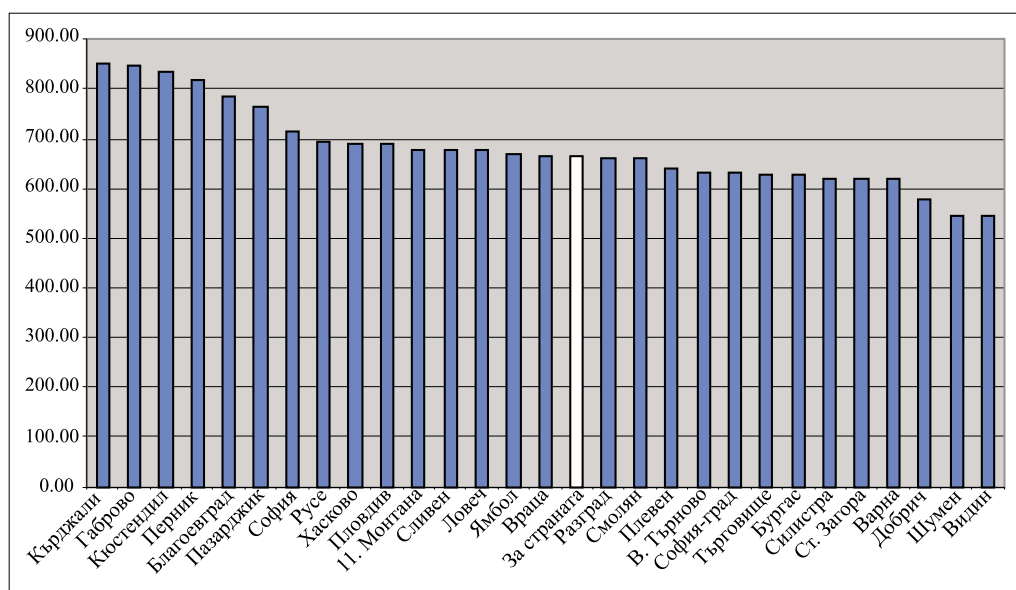
За жените през 2007 г. Кт е 490,02, а за мъжете – 173,40. За жените през 2007 г. се наблюдава *увеличение на показателя* средно с 23 дни спрямо предходната година. При мъжете намалението на загубените дни във временна неработоспособност през 2007 г. е с близо 65 дни.

С най-високи стойности на показателя Кт в стра-

ната през 2007 г. са:

- РУСО-Кърджали – Кт за жени 699,10 и Кт за мъже 153,75;
- РУСО-Габрово – Кт за жени 546,80 и Кт за мъже 298,40;
- РУСО-Кюстендил – Кт за жени 629,57 и Кт за мъже 204,39;
- РУСО-Перник – Кт за жени 526,18 и Кт за мъже 291,68;
- РУСО-Благоевград – Кт за жени 621,29 и Кт за мъже 163,69.

Коефициент на тежест

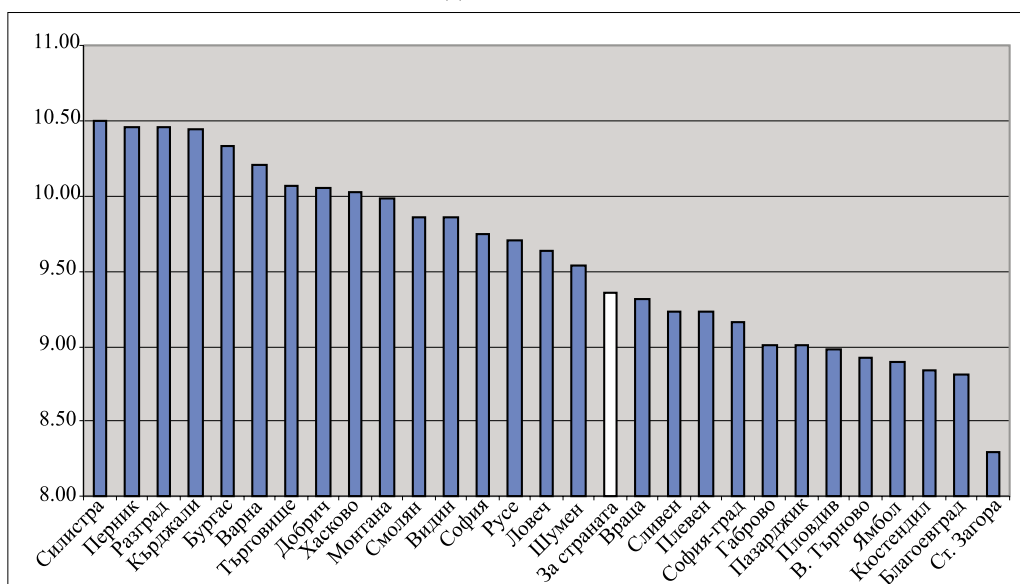
Средната продължителност на случай с временна неработоспособност за страната през 2007 г. е **9,36**. Показателят нараства спрямо 2006 г., когато е 8,08. Нарастването на средната продължителност на случай е за сметка на жените. Жените през 2007 г. са ползвали средно по 10,25 дни с временна неработоспособност, а през 2006 г. – по 8,49 дни. Средната продължителност на дните във временна неработоспособност за мъжете леко нараства, като през 2007 г. мъжете са ползвали средно по 7,52 дни във временна неработоспособност, при 7,38 дни за 2006 г.

С най-високи стойности на показателя средна продължителност на случай с временна неработо-

способност в страната през 2007 г. са:

- РУСО-Силистра – средна продължителност на случай с временна неработоспособност – 10,50;
- РУСО-Перник – средна продължителност на случай с временна неработоспособност – 10,45;
- РУСО-Разград – средна продължителност на случай с временна неработоспособност – 10,45;
- РУСО-Кърджали – средна продължителност на случай с временна неработоспособност – 10,44;
- РУСО-Бургас – средна продължителност на случай с временна неработоспособност – 10,34;

Средна продължителност на случай с временна неработоспособност в дни за 2007 г.

Общият размер на изплатените обезщетения за временна неработоспособност поради общо заболяване, гледане на болен член от семейство, карантина, бременност и раждане за 2007 г. е в размер на **225 737** хил. лв. (по т. 17.2 от Декларация 1). Според отчета на бюджета на ДОО за 2007 г., разходите за обезщетения за временна неработоспособност поради общо заболяване, гледане на болен член от семейство, карантина, бременност и раждане са **283 836** хил. лв. (с 15 на сто по-ниски от планираните), но с 20 на сто повече от тези, декларирани в Регистъра на осигурените лица. Причините за тази разлика са две: а) изплатени обезщетения за минали години и б) известно забавяне при подаване на декларации в Регистъра на осигурените лица.

Среднодневното парично обезщетение поради общо заболяване, гледане на болен член от семейство, карантина, бременност и раждане за 2007 г. в страната е **10,40** лв. Показателят е с относително намаление спрямо предходна година в размер на **15,13%**. Причината се дължи на ползване на обезщетение за временна неработоспособност от осигурени лица в по-нискодоходните групи.

Средният разход за обезщетение на едно осигурено лице, ползвало болничен лист за временна неработоспособност поради общо заболяване, гледане на болен член от семейство, карантина, бременност и раждане, през 2007 г. за страната е **97,38** лв. Показателят има относително намаление спрямо 2006 г. в размер на **1,7%**.

ИЗВОДИ:

1. Увеличава се броят на *осигурените лица* за общо заболяване и майчинство поради пряката връзка между данните в Регистъра на осигурените лица (доказващи осигурителни вноски) и изплащането на парично обезщетение за временна неработоспособност по болничен лист;

2. Намалява се броят на осигурените лица, ползвали временна неработоспособност поради общо заболяване, особено на случаите с продължителност от 1 до 7 дни (с 33,23% спрямо 2006 г.). Значително намалява броят на безпричинните случаи на ползване на отпуск за временна неработоспособност поради общо заболяване;

3. *Коефициентът на честота (Кч=7,07)* има намаление във всички райони на страната през 2007 г. спрямо същия период на 2006 г., но си ос-

тава традиционно висок в области с екстензивно земеделие – Кюстендил, Пазарджик, Кърджали, Благоевград;

4. *Коефициентът на тежест (Кт=652,21)* през 2007 г. има намаление спрямо 2006 г. и както при Кч е висок в областите Кюстендил, Кърджали, Благоевград;

5. *Коефициентът на честота и Коефициентът на тежест* са високи в област Габрово, като това е тенденция от няколко години и може би заслужава специално изследване;

6. *Намаление на среднодневното парично обезщетение и на средния разход за обезщетение на едно осигурено лице* спрямо 2006 г. Причината се дължи на ползването на обезщетение за временна неработоспособност от осигурени лица в по-нискодоходните групи, предимно от жени (67,5% от общия брой на лицата, ползвали обезщетение).

ПРОМЕНИ В КОДЕКСА ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ ВЪВ ВРЪЗКА С РАННОТО ПЕНСИОНИРАНЕ

Росинка Георгиева,
юрисконсулт в Главна дирекция “Пенсии”

В минната промишленост продължават процесите на реструктуриране и осъществяването им е съпроводено с наличието на остри социални последици. Те са резултат от масово закриване на работни места и уволняване на работници и служители поради съкращения в щата и намаляване обема на работата. Поради специфичния характер на работата и високата степен на безработица в миннодобивните региони, болшинството от съкратените са без реални възможности за алтернативна заетост.

За преодоляване поне отчасти на социалните последици от продължаващото реструктуриране на отрасъла са предприети комплексни и конкретни действия, в това число и промените в Кодекса за социално осигуряване (КСО).

Със Закона за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване, в сила от 1.04.2008 г., са направени изменения в ал. 1, 2 и 3 на т4 от ПЗР на КСО, свързани с промяна срока на действие на разпоредбите.

В алинеи 1 и 2 думите “2009 г.” се заменят с “2010 г.”, а в алинея 3 думите “2006 г.” се заменят с “2014 г.” В резултат на направената промяна разпоредбата на § 4, ал. 1, 2 и 3 добива следната редакция:

§4. (1) (Изм. ДВ, бр. 64 от 2000 г., бр. 33 от 2008 г.) До 31 декември 2010 г. включително лицата, които са работили 10 години при условията на първа категория труд или 15 години при условията на втора категория труд, могат да се пенсионират, ако отговарят на изискванията за сбор от осигурителен стаж и възраст по чл. 68, но не по-рано от 47 години за жените и 52 години за мъжете при първа категория труд и 52 години за жените и 57 години за мъжете при втора категория труд.

(2) (Изм. ДВ, бр. 64 от 2000 г., бр. 33 от 2008 г.) До 31 декември 2010 г. включително лицата, които имат 10 години осигурителен стаж, положен при условията на чл. 104, ал. 3, могат да се пенсионират преди навършване на възрастта по чл. 68, при условие че имат сбор от възрастта и осигурителен стаж 90 и 52-годишна възраст за мъжете и 47-годишна възраст за жените.

(3) (Нова – ДВ, бр. 64 от 2000 г., изм., бр. 38 от 2005 г., в сила от 1.01.2005 г., бр. 33 от 2008 г.) До 31 декември 2014 г. включително, ако трудовият договор на лицата, които работят при условията на чл. 104, ал. 3, бъде прекратен на основание чл. 328, ал. 1, т. 1 и 2 от Кодекса на труда, могат да се пенсионират не по-рано от навършване на 45-годишна възраст, ако отговарят на условията по ал. 2.

Съгласно направените изменения, пенсии за осигурителен стаж и възраст могат да се отпускат на основание § 4, ал. 1 и 2 от ПЗР на КСО с **начална дата до 31.12.2010 г. включително**, а на основание § 4, ал. 3 от ПЗР на КСО могат да се отпускат с **начална дата до 31.12.2014 г. включително**.

Следва да се има предвид, че за да се придобие право на пенсия по §4, ал. 3 от ПЗР на КСО е необходимо:

- трудовият договор на лицата, работещи при условията на чл. 104, ал. 3 от КСО, да е прекратен на основание чл. 328, ал. 1, т. 1 и 2 от КТ. Към момента на прекратяването да имат 10 години осигурителен стаж, положен при условията на чл. 104, ал. 3 от КСО;
- лицата да са навършили 45-годишна възраст;
- да имат сбор от възрастта и осигурителния стаж 90 точки.

Правото на пенсия по §4, ал. 3 от ПЗР на КСО може да се породни от датата на уволнение на осно-

вание чл. 328, ал. 1, т. 1 и 2 от КТ, ако към тази дата лицата имат 10 години осигурителен стаж по чл. 104, ал. 3 от КСО, навършена 45-годишна възраст и сбор от възрастта и осигурителния стаж 90.

Правопорождащи дати по §4, ал. 3 от ПЗР на КСО могат да бъдат както датата на навършване на 45-годишна възраст, така и датата на окръгляне на сбор от възрастта и осигурителния стаж 90, ако към тези дати са изпълнени останалите условия на разпоредбата.

Поради това, че действието да разпоредбата на §4, ал. 3 от ПЗР на КСО беше приключила до 31 декември 2006 г. включително, а с новата промяна срокът на действие се удължава до 31 декември 2014 г., е създадена нова преходна разпоредба със следното съдържание:

“§2. Лицата, които са придобили право на пенсия по §4, ал. 3 от преходните и заключителните разпоредби в периода от 1 януари 2007 г. до влизането в сила на този закон, могат да се пенсионират от датата на придобиване на правото, ако заявлението е подадено в териториалното поделение на Националния осигурителен институт в 6-месечен срок

от влизането в сила на този закон.”

Съгласно цитираната разпоредба, лицата, които са придобили право на пенсия по §4, ал. 3 от ПЗР на КСО в периода от 1 януари 2007 г. до влизане в сила на този закон – т.е. до 31.03.2008 г. могат да се пенсионират от датата на придобиване на правото, ако подадат заявление в ТП на НОИ в 6-месечен срок от 1.04.2008 г. При отпускане на пенсия по §4, ал. 3 от ПЗР на КСО следва да се имат предвид условията на чл. 94, ал. 1 от КСО, че пенсиите за осигурителен стаж и възраст се отпускат от датата на придобиване на правото, ако към тази дата лицата са с прекратено осигуряване. Ако към датата на придобиване на правото по §4, ал. 3 от ПЗР на КСО лицата продължават да работят, пенсията се отпуска от прекратяване на осигуряването.

В случаите, когато в периода от 1.01.2007 до 31.03.2008 г. лицата са придобили право на пенсия по §4, ал. 3 от ПЗР на КСО и са отговаряли на условията на чл. 94, ал. 1 от КСО за отпускане на пенсия, но подадат заявления в ТП на НОИ след изтичане на 6-месечния срок от 1.04.2008 г., пенсията следва да се отпусне от датата на заявлението.

ЧУЖД ОПИТ

В началото на февруари 2008 г. правителството на Чехия одобри законопроект, с който пенсионната възраст в страната ще бъде увеличена. Така от сегашните 60 години за мъжете и 57 за жените възрастта, на която чехите ще напускат работа, ще стане 63 години за всички.

Планът е до 2030 г. тя да бъде допълнително увеличена до 65 години. Работният стаж,

който позволява пенсиониране, се качва от 25 на 35 години.

Целта на законопроекта е да осигури дългосрочната фискална стабилност. В документа е записана още възможността чешките граждани да пренасочват част от парите, които сега плащат на държавните пенсионни фондове, към частни. Причина за приемането на закона е и приемането на еврото, което е предвидено да се случи през 2012 г.

Пенсионната реформа в Чехия се обсъжда вече няколко години, но чак сега десноцентристкото правителство на страната реши да пренебрегне противопоставянето на лявата опозиция и да действа самостоятелно по плана. Подобна тенденция за увеличаване на пенсионната възраст се наблюдава в цяла Европа, тъй като населението на континента застарява.

ВЛИЯНИЕТО НА КОНТРОЛА В ПОСОКА КЪМ НАМАЛЯВАНЕ НА РАЗХОДИТЕ ЗА СОЦИАЛНИ ПРЕФЕРЕНЦИИ

Румяна Павлова,
началник-отдел “Профилактика, рехабилитация и експертизи” в ГД “ОВКО”

Кодексът за социално осигуряване (КСО) в чл. 11, чл. 12 и чл. 13 включва в осигурителните права на осигурените за съответните осигурени социални рискове и правото на:

1. Парични обезщетения за:

– временна неработоспособност поради общо заболяване, трудова злополука и професионална болест, за санаторно-курортно лечение и при належащ медицински преглед или изследване, карантина, отстраняване от работа по предписание на здравните органи, гледане на болен или на член от семейството под карантина, належащо придружаване на болен член от семейството за медицински преглед, изследване или лечение, както и за гледане на здраво дете, върнато от детско заведение поради карантина в заведението или на детето;

– трудоустрояване при временно намалена работоспособност поради общо заболяване, трудова злополука или професионална болест;

– трудоустрояване поради бременност и кърмене;
– бременност и раждане;

2. Пенсии за:

– инвалидност поради трудова злополука или професионална болест;

– инвалидност поради общо заболяване.

Осигурителната система предоставя паричните обезщетения и пенсиите на основание установена от компетентните здравни органи заболяемост, водеща до временна неработоспособност или трайно намалена работоспособност. Това налага необходимостта Националният осигурителен институт (НОИ) да упражнява системен контрол по качеството на експертната на работоспособността, осъществявана от лекуващите лекари, лекарските консултативни комисии (ЛКК) и териториалните експертни лекарски комисии (ТЕЛК).

През последните години се наблюдават тенденции за увеличаване на разходите за парични обезщетения и пенсии за инвалидност. Тези тенденции, както и нарушенията, установени при извършените проверки от контролните органи в системата на НОИ и сигналите за недобросъвестно поведение на някои от органите на медицинската експертиза на работоспособността, налагат необходимостта от повишаване на контрола по дейността, свързана с експертната на работоспособността. На този етап са разписани текстове в КСО и в Закона за здравето (ЗЗ), с които от 1 януари 2005 г. са вменени четири нови задължения на Националния осигурителен институт, а именно:

1. Включване в състава на всяка ТЕЛК на лекар – представител на съответното териториално поделение (ТП) на НОИ;

2. Включване в специализираните състави на Националната експертна лекарска комисия на лекар – представител на НОИ;

3. Участие на представители на териториалните поделения на НОИ в регионалните съвети за контрол върху актовете, издадени от органите на експертната на временната неработоспособност;

4. Изграждане на медицински комисии към териториалните поделения на НОИ, въз основа на чиито решения се издават разпорежданията за пенсиите за инвалидност и за добавката за чужда помощ.

По силата на чл. 105, ал. 3 от Закона за здравето в състава на всяка ТЕЛК е включен лекар – представител на съответното ТП на НОИ. Дейността му е насочена към подобряване на качеството на медицинската експертиза на трайно намалената работоспособност. Той е равнопоставен член на състава на ТЕЛК, с всички права и задължения, регламентирани в чл. 37, ал. 2 от Правилника за устройството и организацията на

работа на органите на медицинската експертиза на работоспособността и на регионалните картотеки на медицинските експертизи (ПУОРОМЕРПКМЕ) – изясняване здравословното състояние на освидетелстваните лица, обсъждането и постановяването на експертните решения.

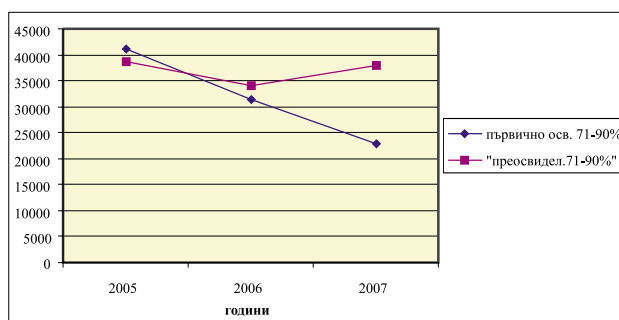
Чрез пълноправното си участие в ТЕЛК тези представители на практика упражнява контрол по актовете, отнасящи се до временната и трайно намалената работоспособност. В случай на несъгласие с останалите членове на ТЕЛК, представителят на ТП на НОИ може да подпише експертното решение с “особено мнение” (ОМ). Експертните решения на ТЕЛК, подписани с “особено мнение” се изпращат в Националната експертна лекарска комисия (НЕЛК) за окончателно решение.

През периода 2005–2007 г. ТЕЛК са постановили 663 724 пълни експертни решения (ЕР). Лицата с определена трайно намалена работоспособност (ТНР) са 611 695, което представлява 92,16% от общия брой експертни решения. Броят на лицата, които са освидетелствани от ТЕЛК по повод на временна неработоспособност, е 29 692.

Най-голям е относителният дял на лицата с трайно намалена работоспособност от 71 до 90% – 205 872, а най-малък на лицата с над 90% ТНР без чужда помощ (ЧП) – 63 999.

Проследяване на едни и същи показатели в динамика през периода 2005–2007 г. показва, че:

- броят на експертните решения незначително намалява;
- броят на експертните решения, които са подписани с “особено мнение” от лекаря – представител на ТП на НОИ в ТЕЛК, по повод на мотивирано несъгласие с останалите членове на ТЕЛК, прогресивно намалява;
- броят на първично освидетелстваните лица, на които е определен процент ТНР от 71 до 90%, значително намалява (фиг. 1);
- броят на преосвидетелстваните лица, на които е определен процент ТНР от 71 до 90%, се запазва.

На основание чл. 106, ал. 2 от Закона за здравето в специализираните състави на НЕЛК са включени 9 лекари от отдел “Профилактика, рехабилитация и експертизи” към НОИ.

В следваща таблица е отразена дейността на тези лекари през периода 2005–2007 г.

Година	Консултации /бр./	ЕР на НЕЛК /бр./	Отм. и върн. за разгл. от ТЕЛК	Резултати										
				Разпределение по % тр. намалена работоспособност преди ЕР на НЕЛК					Разпределение по % тр. намалена работоспособност по ЕР на НЕЛК					
				Работосп.	Под 50%	50-70,99%	71-90%	Над 90%	Работосп.	Под 50%	50-70,99%	71-90%	Над 90%	За СГС/АС-София
2005	25 109	9371	1007	392	2171	3086	2439	867	630	3320	2227	1135	661	20
2006	29616	9800	1151	495	2718	2892	1897	647	695	4068	2299	975	602	10
2007	26104	8965	1401	529	2910	2317	1348	460	474	3377	2168	936	580	29
Общо:	80829	28136	3559	1416	7799	8295	5684	1974	1799	10765	6694	3046	1843	59

Лекарите – представители на НОИ в НЕЛК, през периода 2005–2007 г. са участвали в постановяването на 28 136 експертни решения. От постъпилите в НЕЛК експертни решения на ТЕЛК около 33% са обжалвани от контролните органи на Националния осигурителен институт. Спорните в клинично-експертно отношение случаи, постъпили за разглеждане в НЕЛК, са обсъждани на експертен съвет. В него участват председателите на специализираните състави и лекарите – представители на НОИ.

Анализът на резултатите от обжалваните експертни решения на ТЕЛК пред НЕЛК очертава следните тенденции:

- увеличаване броя на лицата, определени от НЕЛК/СГС/АС – гр. София като работоспособни;
- намаляване на броя на лицата с процент трайно намалена работоспособност, който определя правото на пенсия за инвалидност (над 50% ТНР);
- намаляване на случаите с висок процент трайно намалена работоспособност, който носи и

допълнителни социални придобивки (над 70,99% ТНР).

На основание чл. 98, ал. 4 от КСО разпорежда-нията по чл. 98, ал. 1 за пенсиите за инвалидност и за добавката за чужда помощ се издават въз основа на решение на медицинска комисия (МК) към ТП на НОИ. Медицинската комисия се състои от председател и двама членове, които се определят от ръководителя на ТП на НОИ.

Към ТП на НОИ са изградени 36 медицински комисии.

Контролът, осъществяван от МК, обхваща само една част от ЕР на ТЕЛК, а именно тези на първично

освидетелстваните лица и на лицата, на които процентът трайно намалена работоспособност, определен при преосвидетелстването, дава основание за първоначално отпускане на пенсия за инвалидност, за отпускане на нов вид пенсия за инвалидност или първоначално отпускане на добавка за чужда помощ. По статистически данни те са около 40% от всички експертни решения. МК вземат решения и по ЕР на НЕЛК, но те са незначителна част от общия брой и не оказват съществено влияние на общите резултати.

Количественият анализ на контрола по експертната на трайно намалената работоспособност, осъществен от МК през периода 2005–2007 г., е отразен в следващата таблица:

Година	Брой решения на МК по отношение ЕР на ТЕЛК/НЕЛК	Брой обжалвани ЕР на ТЕЛК/НЕЛК пред НЕЛК/СГС	Процент на обжалвани ЕР спрямо общия брой решения на МК
2005	101 775 (от които 884 по ЕР на НЕЛК)	3 582 (7 пред СГС)	3,52
2006	97 230 (от които 3 419 по ЕР на НЕЛК)	3 419 (4 пред СГС)	3,52
2007	71 694 (от които 3 214 по ЕР на НЕЛК)	2 006 (3 пред СГС/АС)	2,80
Общо:	270 699 (7 517)	9 007 (14)	3,33

Броят на решенията на МК за периода 2005–2007 г. е 270 699. Потвърдени са 261 692 експертни решения на ТЕЛК/НЕЛК (96,67%) и са обжалвани 9 007 експертни решения пред НЕЛК/СГС/АС (3,33%).

Към 31 декември 2007 г. няма решения на НЕЛК/СГС/АС по 6 150 (68,28%) от обжалваните от МК

експертни решения на ТЕЛК/НЕЛК.

Националният осигурителен институт е получил резултати само по 2 857 (31,72%) решения на ТЕЛК/НЕЛК. В следващата таблица е отразено тяхното разпределение преди и след обжалването:

РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБЖАЛВАНИ ЕКСПЕРТНИ РЕШЕНИЯ								
общ брой	Решение на ТЕЛК/НЕЛК			РАБОТО-СПОСОБНИ	Решение на НЕЛК/СГС/АС			
	50–70,99%	71–90%	над 90%		под 50%	50–70,99%	71–90%	Над 90%
2 857	1 068	1 432	/105*/ 357	107	1 258	892	382	/83*/ 218

Забележка: Със звездичка е отбелязан броят на случаите с определена чужда помощ.

Анализът на резултатите от обжалваните от МК експертни решения на ТЕЛК/НЕЛК очертава следните тенденции:

- сравнително висок процент на определените като работоспособни (3,75 на сто спрямо общия брой);
- намаляване с 1 365 (47,78%) на броя на лицата с определен процент трайно намалена работоспособност, който определя правото на пенсия за инвалидност;

- намаляване с 1 189 (66,46%) на броя на лицата с намалена работоспособност над 70,99 на сто, която носи и допълнителни социални придобивки;
- намаляване с 22 (20,95%) на броя на лицата, на които е определена чужда помощ.

Контролната дейност по експертната на временната неработоспособност се осъществява от лекарите – експерти по експертиза на временната

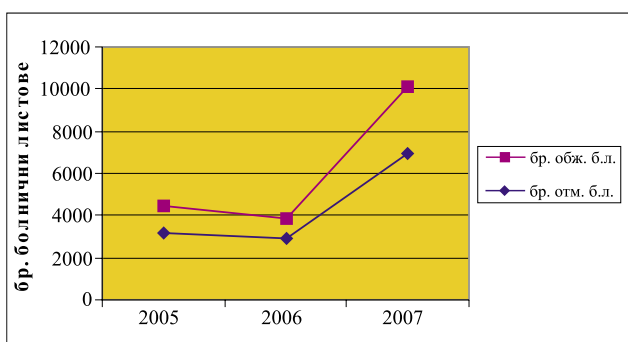
неработоспособност към териториалните подразделения на Националния осигурителен институт. През периода 2005–2007 г. те са извършили:

- 6 194 методични проверки на лечебни заведения;
- 10 398 проверки по обжалвани болнични листове;
- 1714 проверки, съвместно с експерти към регионалните центрове по здравеопазване.

По реда и условията на чл. 112 от Закона за здравето от ТП на НОИ са обжалвали 13 000 броя болнични листове (за 155 741 дни). От тях, въз основа на решение на органите на медицинската експертиза, са отменени 5 353 броя болнични листове за 59 451 дни.

Във връзка с разпоредбата на чл. 40, ал. 3 от КСО, считано от 1 януари 2007 г., паричните обезщетения при временна неработоспособност, трудоустрояване, бременност, раждане и отглеждане на малко дете се изплащат от териториалните подразделения на Националния осигурителен институт. Вменените нови задължения доведоха до завишаване на контрола по отношение на издадените болничните листове и рязко увеличаване на броя на обжалваните болнични листове.

Графично годишната динамика на промените в броя на обжалваните болнични листове към броя на отменените през периода 2005–2007 г. е показана на следващата графика:

Най-честите причини за отмяна на болничните листове са:

- невписване на прегледите в личната амбулаторна карта;

- отсъствие на лицето от страната по време на ползване на временната неработоспособност;
- нарушение на чл. 13 от НМЕР – еднолично издадени болнични листове от лекуващите лекари за повече от 7 дни без прекъсване;
- нарушение на чл. 21, ал. 3 от НМЕР – издаване на болничен лист без съобразяване с нормативно определеното изискване за непрекъсване на временната неработоспособност от неработни дни или ползване на друг законоустановен отпуск;
- нарушение на чл. 12, ал. 6 от НМЕР – издаване на болничен лист за заболяване, което е вписано в експертното решение на ТЕЛК, без данни за обостряне.

През периода е проведена активна методична дейност по разясняване на нормативните документи и по решаване на отделни случаи от практиката. Извършени са 1 477 мероприятия за обучение на лекари от лечебни заведения под формата на семинари, колоквиуми и други форми.

Контролът по експертизата на работоспособността в последните години е обективно затруднен в резултат на:

- нарасналият брой лечебни заведения, които формират органите на медицинската експертиза;
- нарасналият брой издадени болнични листове за временна неработоспособност и експертни решения на ТЕЛК;
- нарасналият брой преференции за лицата с процент трайно намалена работоспособност;
- липса на единна система на срокове за обжалване на решенията на органите на медицинската експертиза;
- 1 експертно решение – основание за отпускане на преференции от всички институции.

Всичко това затруднява и координацията на дейностите между различните държавни институции по отношение на контрола върху дейността на органите на медицинската експертиза.

Въпреки това изводът, който се налага от направения анализ, е, че качеството на контрола от страна на НОИ, като разпоредител с бюджета на държавното обществено осигуряване, се повишава.

БЪЛГАРИЯ ПО ПЪТЯ КЪМ ЕВРОПА

РЕГЛАМЕНТ НА СЪВЕТА (ЕИО) № 574/72

(продължение от бр.1/2008 г.)

Чл. 23. Обезщетения в натура за членове на семейството

Разпоредбите на членове 21 или 22 от регламента за прилагане, в зависимост от случая, се прилагат по аналогия по отношение на отпускането на обезщетения в натура на членове на семейството, в съответствие с предвиденото в чл. 22, параграф 3 от регламента.

Въпреки това, в случаите, посочени в алинея втора на чл. 22, параграф 3 от регламента, институцията по мястото на пребиваване и законодателството на страната на пребиваване на членовете на семейството се считат съответно за компетентна институция и за законодателство на компетентната държава по смисъла на чл. 17, параграфи 6, 7 и 9, членове 21 и 22 от регламента за прилагане.

Чл. 24. Парични обезщетения за наети или самостоятелно заети лица в случай на престой в държава-членка, различна от компетентната държава

Разпоредбите на чл. 18 от регламента за прилагане се прилагат по аналогия по отношение на получаването на парични обезщетения съгласно чл. 22, параграф 1, буква "а", подточка (ii) от регламента. Въпреки това, без да се нарушава задължението за представяне на удостоверение за неработоспособност, наето или самостоятелно заето лице, което пребивава на територията на държава-членка без да упражнява там никаква трудова или самостоятелна трудова заетост, не е длъжно да представя уведомлението за преустановяване на работа, посочено в чл. 18, параграф 1 от регламента за прилагане.

Прилагане на разпоредбите на чл. 23, параграф 3 от регламента

Чл. 25. Заверено удостоверение за членовете на семейството, които следва да се вземат предвид при изчисляването на парични обезщетения

1. За да получава обезщетения в съответствие с разпоредбите на чл. 23, параграф 3 от регламента, наето или самостоятелно заето лице представя на компетентната институция заверено удостоверение за членовете на семейството му, които пребивават на територията на държава-членка, различна от тази, в която се намира посочената институция.

2. Това заверено удостоверение се издава от институцията по мястото на пребиваване на членовете на семейството.

То важи 12 месеца от датата на издаването му и може да се подновява; в такъв случай то важи от датата на подновяването му.

Заинтересованото лице незабавно уведомява компетентната институция за настъпването на всяко обстоятелство, което налага изменение на въпросното заверено удостоверение. Това изменение влиза в сила от датата на настъпване на обстоятелството.

3. Вместо завереното удостоверение, предвидено в параграф 1, компетентната институция може да изисква от съответното лице да представи актуални документи за гражданско състояние във връзка с членовете на семейството му, които пребивават на територията на държава-членка, различна от тази, в която се намира посочената институция.

Прилагане на разпоредбите на чл. 25, параграф 1 от регламента

Чл. 26. Обезщетения за безработни лица, които отиват в държава-членка, различна от компетентната държава, за да търсят там работа

1. За да получава парични обезщетения и обезщетения в натура съгласно разпоредбите на чл. 25,

параграф 1 от регламента за себе си и за членовете на семейството си, безработно лице представя на институцията за осигуряване при болест по мястото, където е отишло, заверено удостоверение, за което преди отпътуването си трябва да е подало заявление до компетентната институция за осигуряване при болест. Ако безработното лице не представи въпросното заверено удостоверение, институцията на мястото, където е отишло лицето, го получава от компетентната институция.

Това заверено удостоверение трябва да свидетелства за наличието на право на посочените обезщетения при условията, определени в чл. 69, параграф 1, буква "а" от регламента; в него трябва да се посочва времетраенето на това право, като се отчитат разпоредбите на чл. 69, параграф 1, буква "в" от регламента; и да се посочва размера на паричните обезщетения, които следва да се предоставят, по целесъобразност под формата на осигуровка за болест, през гореспоменатия период в случай на неработоспособност или постъпване в болница.

2. Институцията за осигуряване при безработица на мястото, където безработното лице е отишло, удостоверява върху екземпляр от завереното удостоверение, посочено в член 83 от регламента за прилагане, който се изпраща на институцията за осигуряване при болест на същото място, че са изпълнени условията, определени в чл. 69, параграф 1, буква "б" от регламента, и посочва датата, от която безработното лице получава осигурителни обезщетения за безработица за сметка на компетентната институция.

Това заверено удостоверение важи за срока, определен в чл. 69, параграф 1, буква "в" от регламента, докато се изпълняват условията. Институцията за осигуряване при безработица на мястото, където е отишло безработното лице, в тридневен срок информира посочената институция за осигуряване при болест, ако условията престанат да бъдат удовлетворени.

3. Разпоредбите на чл. 17, параграфи 6, 7 и 9 от регламента за прилагане се прилагат по аналогия.

4. За да получава паричните обезщетения, предвидени от законодателството на компетентната държава, безработното лице в тридневен срок изпраща удостоверение за своята неработоспособност на институцията за осигуряване при болест на мястото, където е отишло. То декларира и датата, до която е получавало осигурителни обезщетения за болест и адреса си в страната, в която се намира.

5. Институцията за осигуряване при болест на мястото, където е отишло безработното лице, в трид-

невен срок уведомява компетентната институция за осигуряване при болест, както и институцията, при която безработното лице е регистрирано като търсещо работа, за началната и крайната дата на неработоспособността.

6. В случаите, определени в чл. 25, параграф 4 от регламента институцията за осигуряване при болест на мястото, където е отишло безработното лице, информира компетентната институция за осигуряване при болест и компетентната институция за осигуряване при безработица, че счита, че са изпълнени условията, които дават основание за удължаване на периода, през който могат да се отпускат парични обезщетения и обезщетения в натура, като посочва мотивите за становището си и към съобщението, което изпраща на компетентната институция за осигуряване при болест прилага подробен доклад от извършилия прегледа лекар за състоянието на пациента, в който се посочва предполагаемия период, през който ще бъдат налице условията за прилагане на разпоредбите на чл. 25, параграф 4 от регламента. След това компетентната институция за осигуряване при болест взема решение за удължаване на периода, през който могат да се отпускат обезщетения на болното безработно лице.

7. Разпоредбите на чл. 18, параграфи 2, 3, 4, 5, 6, 8 и 9 от регламента за прилагане се прилагат по аналогия.

Прилагане на разпоредбите на чл. 25, параграф 3 от регламента

Чл. 27. Обезщетения в натура за членове на семейството на безработни лица в случай на пребиваване в държава-членка, различна от компетентната държава

Разпоредбите на чл. 17 от регламента за прилагане се прилагат по аналогия по отношение на отпускането на обезщетения в натура на членовете на семейството на безработни лица, когато въпросните членове на семейството пребивават на територията на държава-членка, различна от компетентната държава. При регистрирането на членовете на семейството на безработни лица, които получават обезщетения съгласно разпоредбите на чл. 69, параграф 1 от регламента, трябва да се представи завереното удостоверение, посочено в чл. 26, параграф 1 от регламента за прилагане. Това заверено удостоверение важи за периода от време, през който могат да се отпускат обезщетенията съгласно чл. 69, параграф 1 от регламента.

Прилагане на разпоредбите на чл. 26 от регламента

Чл. 28. Обезщетения в натура за лица, претендиращи пенсия и за членове на техните семейства

1. Съгласно разпоредбите на чл. 26, параграф 1 от регламента, за да получава обезщетения в натура на територията на държавата-членка, в която пребивава, лице, което претендира пенсия и членовете на неговото семейство се регистрират в институцията по мястото на пребиваване, като представят заверено удостоверение, че съгласно законодателството на друга държава-членка лицето има право на посочените обезщетения за себе си и за членовете на неговото семейство. Това заверено удостоверение се издава от институцията на въпросната друга държава-членка, която отговаря за обезщетенията в натура.

2. Институцията по мястото на пребиваване информира институцията, която е издала завереното удостоверение, за всяка извършена регистрация в съответствие с разпоредбите на параграф 1.

Прилагане на разпоредбите на чл. 28 и 28а от регламента

Чл. 29. Обезщетения в натура за пенсионери и членове на техните семейства, които не пребивават в държава-членка, съгласно чието законодателство получават пенсия и имат право на обезщетения

1. Съгласно разпоредбите на чл. 28, параграф 1 и чл. 28а от регламента, за да получава обезщетения в натура на територията на държавата-членка, в която пребивава, пенсионер и членовете на неговото семейство се регистрират в институцията по мястото на пребиваване, като представят заверено удостоверение, че пенсионерът има право на посочените обезщетения за себе си и за членовете на неговото семейство съгласно законодателството или на едно от законодателствата, съгласно които се дължи пенсия.

2. Това заверено удостоверение се издава по искане на пенсионера от институцията или една от институциите, които отговарят за изплащането на пенсията, или по целесъобразност, от институцията, която е оправомощена да определя правото на обезщетения в натура, веднага, щом пенсионерът отговаря на условията за придобиване на правото на такива обезщетения. Ако пенсионерът не представи завереното удостоверение, институцията по място-

то на пребиваване го получава от институцията или институциите, които отговарят за изплащането на пенсията, или по целесъобразност, от институцията, която е оправомощена да издава такова заверено удостоверение. Докато чака да получи това заверено удостоверение, институцията по мястото на пребиваване може въз основа на приетите от нея документални доказателства временно да регистрира пенсионера и членовете на неговото семейство. Тази регистрация обвързва институцията, която отговаря за изплащането на обезщетения в натура само, ако последната институция е издала предвиденото в параграф 1 заверено удостоверение.

3. Институцията по мястото на пребиваване информира институцията, която е издала предвиденото в параграф 2 заверено удостоверение, за всяка извършена регистрация в съответствие с разпоредбите на посочения параграф.

4. При подаване на заявление за обезщетения в натура пред институцията по мястото на пребиваване трябва да се докаже чрез разписката или квитанцията за паричния превод на последното извършено плащане, че пенсионерът продължава да има право на пенсия.

5. Пенсионерът или членовете на неговото семейство информират институцията по мястото на пребиваване за всяко право на обезщетения в натура, по-специално за всяко спиране или прекратяване на пенсията и за всяка промяна на мястото им на пребиваване. Институциите, които отговарят за пенсията също информират институцията по мястото на пребиваване на пенсионерите за всяка такава промяна.

6. Административната комисия определя, доколкото е необходимо, процедурата за определяне на институцията, за чиято сметка са разходите за изплащането на обезщетения в натура в случая, посочен в чл. 28, параграф 2, буква "б" от регламента.

Прилагане на разпоредбите на чл. 29 от регламента

Чл. 30 (14). Обезщетения в натура за членове на семейството, които пребивават в държава-членка, различна от държавата, в която пребивава пенсионерът

1. Съгласно разпоредбите на чл. 29, параграф 1 от регламента, за да получават обезщетения в натура на територията на държавата-членка, в която пребивават, членовете на семейството се регистрират в институцията по мястото на постоянното си

пребиваване, като подават документалните доказателства, които се изискват от прилаганото от тази институция законодателство за отпускането на такива обезщетения на членове на семейството на пенсионер, заедно със заверено удостоверение, че пенсионерът има право на обезщетения в натура за себе си и за членовете на неговото семейство. Това заверено удостоверение, което се издава от институцията по мястото на пребиваване на пенсионера, важи докато институцията по мястото на пребиваване на членовете на семейството не бъде уведомена за анулирането му. Въпреки това, когато посоченото заверено удостоверение е издадено от германска, френска, италианска или португалска институция, то важи само за срок от една година след датата на издаването му и ежегодно трябва да се подновява.

2. При подаване на заявление за обезщетения в натура членовете на семейството представят на институцията по мястото на постоянно им пребиваване завереното удостоверение, посочено в параграф 1, ако прилаганото от тази институция законодателство предвижда такова заявление да се придружава от доказателства за наличие на право на пенсия.

3. Институцията по мястото на пребиваване на пенсионера информира институцията по мястото на пребиваване на членовете на семейството за спирането или прекратяването на пенсията, както и за всяка промяна на постоянното пребиваване на пенсионера. Институцията по мястото на пребиваване на членовете на семейството може по всяко време да изисква от институцията по мястото на пребиваване на пенсионера да ѝ предоставя всякаква информация относно правото на обезщетения в натура.

4. Членовете на семейството информират институцията по мястото на пребиваване си за всяка промяна в положението им, която има вероятност

да промени правото им на обезщетения в натура, по-специално за всяка промяна на постоянното пребиваване.

Прилагане на разпоредбите на чл. 31 от регламента

Чл. 31. Обезщетения в натура за пенсионери и членове на техните семейства, които пребивават в държава-членка, различна от държавата на постоянното им пребиваване

1. За да получава обезщетения в натура съгласно разпоредбите на член 31 от регламента, пенсионер представя пред институцията по мястото на временно пребиваване заверено удостоверение, че има право на такива обезщетения. По целесъобразност, в това заверено удостоверение, което се издава от институцията по мястото на пребиваване на пенсионера, по възможност преди той да напусне територията на държавата-членка, в която пребивава, по-конкретно се посочва максималния период, през който могат да се отпускат обезщетения в натура съгласно законодателството на тази държава-членка. Ако пенсионерът не представи въпросното заверено удостоверение, институцията по мястото на престой го получава от институцията по мястото на пребиваване.

2. Разпоредбите на чл. 17, параграфи 6, 7 и 9 от регламента за прилагане се прилагат по аналогия. В такъв случай, институцията по мястото на пребиваване на пенсионера се счита за компетентна институция.

3. Разпоредбите на параграфи 1 и 2 се прилагат по аналогия по отношение на отпускането на обезщетения в натура на членовете на семейството, включени в приложното поле на чл. 31 от регламента.

*Продължава в следващия брой.

ОТПУСКАНЕ, ПРЕИЗЧИСЛЯВАНЕ И ИЗПЛАЩАНЕ НА ПЕНСИИ НА БИВШИТЕ ГРЪЦКИ ПОЛИТЕМИГРАНТИ

Евгения Табакова,
експерт в Дирекция “Европейска интеграция и международни договори”

От 1.01.2007 г. Република България, като пълноправен член на Европейския съюз, прилага в отношенията си в областта на социалната сигурност с другите държави-членки на ЕС, правилата за координация на схемите за социална сигурност, съдържащи се в Регламент на Съвета (ЕИО) № 1408/71 за прилагането на схеми за социална сигурност на наети лица, самостоятелно заети лица и членове на техните семейства, които се движат в рамките на общността.

От 1.01.1981 г. Република Гърция е член на Европейския съюз и в отношенията си в областта на социалната сигурност с другите държави-членки на ЕС също прилага Регламент на Съвета (ЕИО) № 1408/71.

Съгласно чл. 4, ал. 1 от регламента, в материалния обхват са включени обезщетенията за болест и майчинство, за инвалидност, за старост, за наследници, за трудови злополуки и професионални болести, помощите при смърт, обезщетенията за безработица и семейните обезщетения.

Във връзка с изложеното по отношение пенсионните права на лицата, които имат осигурителен стаж на територията на Република България и Република Гърция се прилага Регламент на Съвета (ЕИО) № 1408/71.

Уредбата на обезщетенията за старост е дадена в чл. 44–51 на Дял III, глава 3 от Регламент на Съвета (ЕИО) 1408/71. Съгласно тези разпоредби, всяка държава-членка на ЕС отпуска пенсия на лицата по условията на националното си законодателство, като при необходимост взима под внимание осигурителните периоди на лицето във всяка друга държава-членка.

При преценяване на правото на пенсия, съгласно чл. 68, ал. 1–3 от Кодекса за социално осигуряване,

за изчисляване на сбора от продължителността на осигурителния стаж и възрастта, стажът, положен на територията на България, се сумира със стаж, положен на територията на други държави-членки (за определяне на т.нар. “точки”), но само за преценка на правото на пенсия.

Това означава, че за лицата, които имат осигурителен стаж, положен на територията на Република България и Република Гърция, ако българският осигурителен стаж не е достатъчен, за да възникне право на пенсия за осигурителен стаж и възраст съгласно българското законодателство, на основание чл. 45 от Регламент (ЕИО) № 1408/71 ще бъде взет предвид и гръцкият осигурителен стаж, но размерът на тази пенсия ще бъде определен само за българските осигурителни периоди.

Този ред ще приложи и гръцката компетентна институция при преценяване правото на пенсия съгласно гръцкото законодателство.

Съгласно чл. 2 от регламента, в персоналният обхват са включени преди всичко наети и самостоятелно заети лица, както и членовете на техните семейства, които са или са били субекти на законодателството на една или повече държави-членки.

В категорията на лицата, попадащи в персоналният обхват на регламента са и **бившите гръцки политемигранти**, които са ползвали права по Споразумението между Комитета по труда и социалното дело на Народна Република България и Министерството на здравеопазването и социалните осигуровки на Република Гърция, относно признаване правото на пенсия и зачитането на трудов стаж на бившите гръцки политемигранти, репатрирали се от Народна република България в Република Гърция, подписано на 7.02.1986 г.

Споразумението е подписано на 7.02.1986 г. и е влязло в сила на 1.04.1986 г. след изплащане на първата компенсационна вноски.

Съгласно чл. 2, ал. 1, 3 и 4 и чл. 4, ал. 3 от това Споразумение стажът, придобит в България от бившите гръцки политемигранти, репатрирали се от НРБ в Р Гърция, е поет от Гърция в замяна на еднократно запладена от България, предварително договорена сума.

Задължението на България е определено, като за изходни данни са взети осигурителни вноски на работник, умножени по годините трудов стаж и средната продължителност на живота в страната, като се определи средната възраст на репатрианта. Българската страна е заявила, че средният трудов стаж на репатриантите – пенсионери и работещи – е 13 години, т.е. сумите ще се изчисляват на базата на общия брой репатрианти, умножен по средно 13 години трудов стаж. Гръцката страна е пояснила, че **на пенсионерите могат да признаят общия брой години, за да получат пенсия в Гърция, но на работниците могат да признаят само толкова години, колкото са необходими за придобиване на право съгласно тяхното законодателство.**

След подписване на Споразумението в писмо от Общогръцкия съюз на репатриралите се политемигранти в Атина се съобщава, че съгласно гръцкия Закон 1539/85 за общественото осигуряване на репатрираните политемигранти, **на жените над 50 г. и на мъжете над 55 г. се признават 13,5 години трудов стаж, придобит в чужбина, а на лицата под тази възраст се зачитат само 5 години от трудовия им стаж, придобит в страната, от която се репатрират.**

Предвид изложеното за предмета на Споразумението от 1986 г., същото урежда въпроси, попадащи в персоналният обхват на Регламент на Съвета (ЕИО) № 1408/71 – пенсии на лица, които са граждани на България и Гърция и които са работили и живели в тези държави-членки.

Разпоредбата на чл. 6 от Регламент на Съвета (ЕИО) 1408/71 регламентира, че той заменя по отношение на уредените в него лица и въпроси разпоредбите на всяка конвенция за социална сигурност, обвързваща две или повече държави-членки.

Правната норма на чл. 7, ал. 2, буква ”в” от регламента посочва, че независимо от разпоредбата на чл. 6 от същия, в отношенията между държавите-членки продължават да се прилагат разпоредбите на изброените в Приложение III на този регламент конвенции за социална сигурност.

Предвид изложеното в отношенията в областта на социалната сигурност с Гърция Споразумението от 1986 г. се заменя, освен ако не е вписано в Приложение III от Регламент на Съвета (ЕИО) 1408/71.

Във връзка с това от България е отправено предложение Споразумението между Комитета по труда и социалното дело на Народна Република България и Министерството на здравеопазването и социалните осигуровки на Република Гърция, относно признаване правото на пенсия и зачитането на трудов стаж на бившите гръцки политемигранти, репатрирали се от Народна република България в Република Гърция (подписано на 7.02.1986 г.) да се впише в Приложение III на Регламент (ЕИО) 1408/71, съответно в приложение II на новия Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета.

Република Гърция отказва това вписване, като посочва, че не счита това споразумение за класическо споразумение в областта на социалната сигурност, а го смята за финансова спогодба и в изпълнение на Споразумението от 1986 г. е приела вътрешен закон (Закон 1539/85 за общественото осигуряване на репатрираните политемигранти), който указва как се поемат стажът и пенсиите на бившите гръцки политемигранти.

В резултат на изчерпаната процедура за решение на въпроса, липсата на вписване в Приложение III на Регламент (ЕИО) 1408/71 и предвид разпоредбите на чл. 6 и 7 от същия, Министерският съвет на Република България постановява Решение № 134 на 29.02.2008 г.

С чл. 1 от това решение, на основание чл. 105 и 114 от Конституцията на Република България, във връзка с чл. 1 от Постановление №85 на Министерския съвет се определя, че Република България следва да започне отпускане, преизчисляване и изплащане на пенсии на бившите гръцки политемигранти, зачитайки периоди на осигуряване, придобити при действието на българското законодателство, извън периодите, зачетени от Република Гърция, и които не се припокриват с потвърдени и зачетени други периоди на осигуряване при условията на Регламент (ЕИО) 1408/71.

Заявленията за пенсии се подават до компетентната институцията по място на пребиваване на заявителя. В Република България компетентна институция по отношение на пенсиите е Националният осигурителен институт, бул. ”Ал. Стамболийски” № 62–64, гр. София 1303. Отпускането и изплащането на пенсии при прилагане разпоредбите на европейските регламенти в областта на социалната

сигурност се извършват централизирано от длъжностните лица в Дирекция "Европейска интеграция и международни договори" в НОИ.

В Република Гърция компетентна институция по отношение на пенсиите на наетите лица е ИКА – Social Insurance Institute – 8, Ag. Konstantinou str, Athens, GREECE.

Заявления могат да се подават на всеки от официалните езици на Европейския съюз.

Към 11.12.2007 г., по данни на Дирекция "Европейска интеграция и международни договори" в

Националния осигурителен институт са постъпили 350 молби на бивши гръцки политемигранти за отпускане на пенсии за осигурителен стаж, придобит в Република България.

Съгласно изложеното, разпоредбите на регламента и Решение №134 на Министерски съвет от 29.02.2008 г., Дирекция "Европейска интеграция и международни договори" преценява правото на пенсия на репатриантите от 1.01.2007 г. и съобразно датата на заявленията на тези лица, както и предвид разпоредбите на националното законодателство.

НОВИНИ

Министърът на труда и социалната политика Емилия Масларова и заместник-министър-председателят и министър на външните работи на Израел Ципи Ливни подписаха Спогодба за социална сигурност между Република България и Държавата Израел в присъствието на двамата президенти Георги Първанов и Шимон Перес.

Това е първият международен договор между двете държави в областта на социалната сигурност. Документът ще засегне около 10-12 хиляди

български евреи с право да работят в Израел.

Спогодбата се основава на еднаквото третиране на гражданите от двете държави в областта на социалната сигурност. Документът регламентира от коя от двете държави едно лице следва да ползва социална защита. Като общ принцип е възприето прилагането на законодателството на договарящата страна, на чиято територия лицето упражнява трудовата си дейност. Ако лицето упражнява трудовата си дейност на територията на двете държави,

то към него се прилага законодателството на държавата, в която пребивава. За определяне на размера на пенсиите от българската страна се възприема принципът на прякото изчисление.

Във връзка с покритите от спогодбата медицински грижи е предвидено разходите за оказана спешна медицинска помощ да са за сметка на институцията на страната, на чиято територия се е случила трудовата злополука или професионално заболяване.

НОВОТО В ЕЛЕКТРОННИТЕ УСЛУГИ, ПРЕДОСТАВЯНИ ОТ НОИ НА ОСИГУРИТЕЛИТЕ И ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА

Марин Калчев,
главен директор на Главна дирекция “Информационни системи”

В изпълнение на Стратегията за развитие на информационната система 2004-2008 г., Националният осигурителен институт предоставя набор от електронни услуги, насочени към все по-пълното задоволяване нуждите на своите клиенти. Част от услугите са насочени към осигурителите с цел улесняване изпълнението на техните задължения по провеждане на задължителното обществено осигуряване. Друга част са насочени към правомощащите лица, бенефициенти на обезщетения с цел тяхната по-добра информираност, защита на интересите им и улесняване процесите по отстраняване на пропуски в осигуряването или в подадената информация. Някои от услугите са разработени и предоставени за използване през портала на държавната администрация в изпълнение Стратегията за въвеждане на електронното правителство в услуга на българските граждани и бизнеса, което бе и сериозен предприсъединителен ангажимент на България пред Европейските структури.

Предоставените към момента услуги са за тестване и подаване на информация (интерактивни) и изготвяне на справки (информационни). Системите осигуряващи електронните услуги, сигурността на достъпа и на информацията са проектирани и разработени изцяло от специалистите по информационни технологии в НОИ. Разработките са базирани и пряко свързани с конкретната структура и системи за управление на базите данни, с технология на работа и хардуерна обезпеченост на Единната информационна система на НОИ.

Състоянието на електронните услуги в България има доближаващ се до средния европейски индекс в тази област. В страната е създадена национална стратегия и план за действие, чиито напредък се следи от правителството ежегодно. В частта, пред-

видена за изпълнение от НОИ още през 2006 г. се отчита почти на 100% изпълнение по 12-те и 8-те индикативни услуги. На фона на преобладаващите външните източници на финансиране за страната съгласно плана, изпълнената от НОИ част от услуги е в рамките на собственото финансиране от ведомството. Относно залегналите в Плана бъдещите проекти може да се каже, че в НОИ се работи и по 4-те направления.

Всички предоставяни електронни услуги са специфични, свързани с дейността на НОИ по спазване на осигурителното законодателство и защита правата на осигурените лица. Промяната в нормативната уредба и функциите на института несъмнено водят до нуждата от гъвкава реакция по отношение информационната обезпеченост както на дейността, така и на многообразието от услуги.

Със стартирането през 2007 г. от страна на НЗОК на издаването на европейски здравноосигурителни карти, НОИ стартира нова услуга към богатия пакет услуги по отношение здравноосигурителния статус на лицата – предоставя се информация в реално време по запитване чрез софтуера на НЗОК за актуалния осигурителен статус на здравноосигуреното лице на база регистрите на НОИ с оглед определяне правото и срока на валидност на издаваните карти.

С последно изпратените от НОИ сведения за осигурителен стаж и доход, осигурените лица получиха издаден от НОИ **персонален идентификационен код (ПИК)**. За изгубилите или не получили своя код, както и на по-късно включилите се в осигуряване, в приемните на ТП на НОИ срещу документ за самоличност се издава по всяко време ПИК. Чрез комбинацията от ЕГН и ПИК вече трета година лицата могат да проверят здравноосигурителния си статус, да изготвят справка

за осигурителен стаж и доход за социално осигуряване чрез ИНТЕРНЕТ-страницата на НОИ – www.noi.bg или кратка справка за осигурителен статус – здравно осигуряване, държавно обществено осигуряване и допълнително задължително пенсионно осигуряване чрез информационните терминали в ТП на НОИ. Предстои предоставянето на персонални идентификационни кодове и на пенсионерите, което ще позволи публикуването на справка за състоянието на пенсиите и добавките на лицето към последния или зададен месец на изплащане на пенсиите, изготвяна чрез ЕГН и ПИК. Кодът е личен и не следва да бъде предоставян на други лица.

Със стартирането от 01.01.2007 г. на отпускането и изплащането от НОИ на паричните обезщетения и помощи от ДОО директно от НОИ на осигурените лица, възникна необходимостта те да бъдат своевременно информирани за състоянието на изплащаните обезщетения. До момента НОИ е предоставил чрез ИНТЕРНЕТ-страницата на института възможността лицата чрез комбинацията от ЕГН и ПИК да правят справка за изчислените и изплатени обезщетения по представените от работодателите им болнични листове и молби-декларации.

С цел информирането и на осигурителите за процеса на изплащане на обезщетенията, НОИ предостави услуга издаване на персонален за осигурителя идентификационен код (ИКО), с използването, на който може да се получи справка за изплатените обезщетения на всички лица по представени от осигурителя документи в НОИ.

Предстоящо разширяване на предоставяната информация за отпускането и изплащането на обезщетенията за болест и майчинство и помощите от ДОО:

- ♦ С промените в НИИПОПДОО в сила от 11.03.2008 г. става възможно изпращане на E-Mail при предоставен адрес или SMS при предоставен мобилен телефон от осигуреното лице за извършен превод на сума за обезщетение към личната му банкова сметка;

- ♦ Адресите и телефоните могат да се предоставят чрез осигурителя при представяне на документи в ТП на НОИ или директно да бъдат въвеждани от лицата чрез нова услуга, която ще бъде публикувана на сайта на НОИ. Отново за защита при въвеждане на личните данни ще се използват ЕГН и ПИК;

- ♦ Предоставяне на подробна справка за представени в НОИ документи от работодателите, сроковете за произнасяне по правото и изплащането,

актуалният им статус на обработка, данните, от които са изчислени обезщетенията, размерите и датите на преводите им към сметките на лицата.

Разширяване кръга на електронните услуги – социално осигуряване и осигурителни права по ЕГН и ПИК

За лицата в активно осигуряване в НОИ се предвижда предоставяне на пакет услуги предоставящи информация за натрупаните до момента права по отделните социално осигурителни рискове:

- ♦ ON-Line изчисляване съотношението между индивидуалните осигурителни доходи от 01.01.1997 г. до момента на база подадената от осигурителите информация в Регистъра на осигурените лица и средния доход за страната (прогнозен индивидуален коефициент на пенсия);

- ♦ Изчисляване на прогнозна пенсия на база прогнозния индивидуален коефициент и статистически осреднени данни за общ осигурителен стаж по полове и осъвременителна подложка към момента;

- ♦ Изчисляване прогнозно изменение на индивидуален коефициент при промяна на осигурителния доход в определен период от време;

- ♦ Информация за правата към момента относно рисковете безработица, временна неработоспособност, бременност и раждане.

За лицата с предстоящо пенсиониране в рамките на годината:

- ♦ Определяне дата на достигане правото на пенсия и изчисляване размер на пенсия по въведен от лицето осигурителен стаж по категории.

Нарастване значението и разширяване използването на Регистъра на осигурените лица и Електронния архив на документите за трудов/осигурителен стаж и доход

- ♦ Регистърът на осигурените лица съдържа в електронен вид информация за осигурителния стаж и доход на лицата от 1997 г. до момента, подавана помесечно от техните работодатели и от самоосигуряващите се лица. Тя се използва при определяне правото и изчисляване размера на краткосрочните обезщетения, за контрол върху издаваните образци за пенсиониране или директно при липсваща документация за изчисляване на пенсии;

- ♦ НОИ създаде електронен архив с разплащателните ведомости на прекратените осигурители. Информацията от него се използва също при пре-

ценка и изчисляване на пенсии;

- ♦ Предстои разширяване на електронния архив с историческата информация от разплащателните ведомости и документите за осигурителен стаж на всички предприятия, обхващащи периодите на осигуряване на лицата в активна трудова заетост за периода преди 1997 г.;

- ♦ Обединената информация от двата регистъра ще позволи предварителното информиране на лицата за действителния момент на достигането на осигурителни права и автоматизиране процеса по изчисляване на обезщетения, без необходимост от предоставяне на документи.

Усъвършенстване технологията на получаване и обработка на документите за изчисляване на обезщетения, включително чрез използване възможностите на електронните услуги:

- ♦ Получаване на данните от болничните листове (медицинска част) в НОИ директно от медицинските структури по електронен път подписани с електронен подпис или чрез НЗОК като посредник;

- ♦ Работодателите-притежатели на цифров сертификат предоставят изискваната от тях част от информацията по електронен път, при отпадане необходимостта от представяне под опис на ценната книга болничен лист.

ПРОМЕНИ

На заседанието на 31 март 2008 г. бяха извършени промени в състава на Надзорния съвет на Националния осигурителен институт.

На мястото на Станимир Цоцов беше избран Петко Кръстев от Българска търговско-промишлена палата, а на мястото на Алексей Петров беше избрана

проф. Елка Тодорова от Съюза за стопанска инициатива.

Пълният списък на Надзорния съвет можете да видите в сайта на НОИ – www.noi.bg.

ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛНО ДРУЖЕСТВО „ТОПЛИНА” АД

Пенсионноосигурително дружество „Топлина“ АД е учредено с решение на Общото събрание на акционерите на 24 януари 2006 г. Притежава лицензия № 02-ПОД/17.08.2006 г. за извършване на дейност по допълнително пенсионно осигуряване, издадена от Комисията за финансов надзор на 17 август 2006 г. Дружеството е вписано в Регистъра на търговските дру-

жества с решение на Софийски градски съд № 1/ 08.09.2006 г. по ф.д. № 9984/2006.

Предмет на дейност на дружеството: допълнително пенсионно осигуряване.

Дружеството е с капитал 5 000 000 лв., разпределен в 5 000 поименни акции с номинална стойност 1000 лв. всяка.

Наименование на акционерите на ПОД „Топлина” АД и дялово участие		
1.	“ЕЛ ЕМ ИМПЕКС” ЕООД	46,4%
2.	“БРИКЕЛ” ЕАД	30 %
3.	“ТОПЛОФИКАЦИЯ ВРАЦА” ЕАД	3%
4.	“ТОПЛОФИКАЦИЯ БУРГАС” ЕАД	4,6%
5.	“МИНА СТАНЯНЦИ” АД	5%
6.	“ОБЩИНСКА ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ” АД	1%
7.	“СТИМЕРГ” АД	5%
8.	“ПРИБОР ИНВЕСТ” ЕООД	5%

Надзорният съвет на дружеството е в състав:

1. Петър Иванов Петров – председател;
2. Теодора Колева Господинова – заместник-председател;
3. Кънчо Янев Филипов.

Управителният съвет на дружеството е в състав:

1. Васил Борисов Тренев – председател;
2. Петя Тодорова Тодорова-Желева – заместник-председател;
3. Боряна Ангелова Каменова.

Дружеството се представлява от председателя на УС Васил Тренев и заместник-председателя Петя Желева, винаги заедно.

Дружеството бе изградено, използвайки натрупания опит от старта на пенсионната реформа в Република България до сега и тенденциите, съдържащи се в Директивите на Европейския съюз за развитие на пенсионното дело в Обединена Европа.

ПОД „Топлина” АД представлява и управлява универсален, професионален и доброволен пенсионен фонд.

Универсален пенсионен фонд “Топлина”

Разрешението за управление на **Универсален пенсионен фонд** е издадено от Комисията за финансов надзор с Решение № 171 – УПФ/26.01.2007 г.

Осигурените лица в универсален пенсионен фонд имат право на допълнителна пожизнена пенсия за старост, отделна и независима от пенсията, изплащана от държавното обществено осигуряване.

Съгласно чл. 167, ал. 1–2 от КСО, право на допълнителна пожизнена пенсия за старост възниква, когато осигуреното лице в универсален пенсионен фонд придобие право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, съгласно чл. 68 ал. 1–3 от КСО.

Универсалният пенсионен фонд може да изплаща, по желание на осигуреното в него лице, допълнителна пожизнена пенсия за старост пет години преди навършване на възрастта за придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, съгласно чл. 68, ал. 1–3 от КСО.

Размерът на допълнителната пожизнена пенсия за старост, изплащана от универсалния пенсионен фонд, се определя на база на натрупаните средства по индивидуалната осигурителна партида на лицето, биометрични таблици и технически лихвен процент, одобрени от заместник-председателя на Комисията за финансов надзор.

Професионален пенсионен фонд “Топлина”

Разрешението за управление на Професионален пенсионен фонд е издадено от Комисията за финансов надзор с Решение № 172 – ППФ/ 26.01.2007 г.

През 2008 г. в съответствие с разпоредбите на чл. 68, ал. 1–3 от КСО, право на пенсия за осигурителен стаж и възраст се придобива: за мъжете – след навършване на възраст от 63 г. и сбор от осигурителен стаж и възраст не по-малък от 100 точки, а за жените – 59 г. и шест месеца и сбор от осигурителен стаж и възраст не по-малък от 94 точки.

До 31.12.2010 г. включително, лицата които са работили 10 г. при условията на първа категория труд или 15 г. при условията на втора категория труд, могат да се пенсионират, ако отговарят на изискванията за сбор от осигурителен стаж и възраст по чл. 68, но не по рано от 47 г. за жените и 52 г. за мъжете при първа категория труд и 52 г. за жените и 57 г. за мъжете при втора категория труд.

Доброволен пенсионен фонд “Топлина”

Разрешението за управление на Доброволен пенсионен фонд е издадено от Комисията за финансов надзор с Решение № 173 – ДПФ/26.01.2007 г.

От 1.01.2008 г. в Закона за данъците върху доходите на физическите лица бяха направени редица промени.

Въвежда се единна данъчна ставка от 10/100 върху данъчната основа. Данъчната основа се формира, като облагаемият доход се намалява със задължителните осигурителни вноски за ДОО, ДЗПО и здравно осигуряване, които са за сметка на лицето.

Отпадат редица данъчни облекчения.

Запазва се възможността за ползване на данъчни облекчения за вноски за допълнително доброволно пенсионно осигуряване за сметка на лицето в размер до 10% от годишната данъчна основа. Облекчението може да се ползва както на месечна, така и на годишна база за доходи от трудови правоотношения.

Окончателния данък, с който се облага сумата от ДДПО (допълнително доброволно пенсионно осигуряване), за която е ползвана данъчна преференция, при

изплащане на средствата преди да е настъпил осигурителен случай е 10% за 2008 г. При настъпил осигурителен случай върху тези суми не се дължи данък.

Към 31.12.2007 г. общият брой на осигурените лица във фондовете, управлявани и представлявани от ПОД „Топлина” АД, е 17 912, съответно: в УПФ „Топлина” – 8 374 лица, в ППФ „Топлина” – 4 063 лица и в ДПФ „Топлина” – 5 475 лица.

Към 31 декември 2007 г. управляваните от ПОД „Топлина” АД активи са 9 577 хил. лв., съответно: 2 689 хил. лв. в УПФ „Топлина”, 6 138 хил. лв. в ППФ „Топлина” и 750 хил. лв. в ДПФ „Топлина”.

Една от основните насоки на развитие бе реализиране на съвременни пенсионно осигурителни схеми и преди всичко такива, базиращи се на пенсионноосигурителни договори с работодатели, осигуряващи своите работници и служители. Тези схеми са част от модерната социална политика и високоефективен инструмент за консолидация на персонала и подобряване мениджмънта на дружествата.

В изпълнение на разпоредбите на Кодекса за социално осигуряване, в интерес на осигурените лица във фондовете, управлявани и представлявани от ПОД „Топлина” АД, бяха сформирани Попечителски съвети на УПФ „Топлина” и на ППФ „Топлина” и Консултативен съвет на ДПФ „Топлина”.

ПОД „Топлина” АД инвестира средствата на осигурените лица във фондовете, управлявани и представлявани от дружеството, с грижата на добър търговец и спазвайки нормативните изисквания.

Основни принципи на инвестиционната политика на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване, управлявани от ПОД „Топлина” АД, са:

- инвестиране средствата на осигурените лица, с цел постигане на максимално равнище на доходност от активите, при ниска до нормална степен на риск и при спазване на нормативните изисквания;
- диверсификация на портфейлите;
- изграждане на инвестиционна стратегия за осигуряване на достатъчно ликвидни средства за посрещане на текущите задължения към осигурени лица и дружеството;
- минимизиране на времето на престой на постъпилите средства по разплащателните сметки на фондовете;
- надеждност.

За контакти: гр. София 1360, Индустриална зона „Орион“, ул. „3020“ № 34, ет. 8

Телефони: (02) 821-999-5; (02) 821-999-6; (0884) 555-102; (0884) 555-103; (0878) 465-388

Факс: (02) 812-0-777; **e-mail:** office@pod-toplina.bg
www.pod-toplina.bg

*Повече информация за социалното осигуряване и пенсионната реформа
можете да получите от страниците в Интернет на:*

Национален осигурителен институт ***www.nssi.bg***

*Министерство на труда и
социалната политика* ***www.mlsp.government.bg***

Комисия за финансов надзор ***www.fsc.bg***

*Проект “Пазар на труда”
към Американската агенция за
международно развитие* ***www.pension.bg***

*Редакцията колегия очаква от читателите на Бюлетина на НОИ
мнения и предложения за материали на адреса на редакцията:*

*1303 София, бул. “Ал. Стамболийски” № 62-64
Тел: 02 926 1010; 02 926 1028
Бюлетинът се разпространява безплатно.*